

Verslag openbare vergadering van de commissie Mens & Samenleving d.d. 16 april 2019

Verslag door Geertjan Benus (Notutekst i.o.v. de griffie; eindredactie voor oplevering aan de griffie).
Datum verslag 23 april 2019
Vaststelling verslag De commissie stelt dit verslag definitief vast in de commissievergadering van mei 2019. Eventuele wijzigingen op dit verslag worden verwerkt in het verslag van die vergadering.

Aanwezig:

16 april 's avonds: De voorzitter, de heer T. Homan, de wethouders de heren M. van Ooijen en K. Verschuure, en voorts de leden de heer H. Bakker (D66), de heer P. van Corler (GroenLinks), mevrouw R. Streefland (ChristenUnie), mevrouw H. Assen (PvdA), de heer E. Strandstra (Partij voor de Dieren), de heer S. van Waveren (CDA), de heer K. de Boer-Kreeft (Stadsbelang Utrecht), mevrouw K. van der Veen (Student & Starter), de heer M. Sungur (DENK). Bovendien zijn van de griffie de heer M. Kiewik en mevrouw I. Arets (commissiesecretaris) aanwezig.

En overigens: Ambtelijke vertegenwoordigers van gemeentelijke afdelingen.

Afgemeld:

De agenda: [agenda 16 april 2019](#)

00. Inhoudsopgave

1.	Opening en mededelingen.....	- 1 -
2.	Vaststellen agenda d.d. 18 april 2019.....	- 1 -
13.	Raadsvoorstel Vaststelling Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen.....	- 2 -

Avondvergadering 16 april 2019

1. Opening en mededelingen

De voorzitter, de heer Homan, heropent de vergadering van 21 maart jl. omstreeks 20.00 uur en heet iedereen welkom. Hij geeft weer welk agendapunt aan de orde is. Met deze vergadering zet hij die van 21 maart jl. voort.

Mededelingen

De heer Van Corler (GroenLinks) kondigt bij agendapunt 2 een mededeling aan.

Avondvergadering 16 april 2019

2. Vaststellen agenda d.d. 18 april 2019

De voorzitter stelt vast dat de commissie instemt met het vaststellen van de agenda voor 18 april aanstaande. Hij concludeert uit de bespreking dat de commissie op 18 april de volgende punten zal bespreken: 5, 7, 8 en 9. De voorzitter attendeert de commissie op de spelregels voor het behandelen van Rekenkamerrapporten en de noodzaak dat rapport ook in die vergadering te behandelen.

De heer Van Corler (GroenLinks) merkt op dat de Raadsinformatiebijeenkomst over het onderwerp Gemengde Scholen is komen te verschuiven vanwege de ontstentenis van een aantal sleutelfiguren. Hij verzoekt dat agendapunt van de agenda af te halen.

De heer Te Hoonte (VVD) verzoekt namens de heer Gilissen en namens de fracties van de VVD, GroenLinks, D66, PvdA, en ChristenUnie het datalek bij Samen Veilig Midden Nederland te agenderen. Dit onderwerp kwam

afgelopen donderdag ter sprake in het vragenuur. Wethouder Everhardt zegde een brief toe. De fracties hebben nog veel vragen. Zij zien een mogelijkheid voor agendering in het middagdeel van de commissie M&S van 18 april aanstaande. De fracties vragen bij de agendering de Kamervragen en de kamerbrief te betrekken.

De voorzitter concludeert dat hiermee dat het punt Gemengde Scholen van de agenda is afgehaald. Daarmee valt anderhalf uur vanaf 14:00 uur vrij en dat deel is dan in te vullen met de agendering van het onderwerp dat zojuist gemeld is door de heer Te Hoonte. Hij stelt vast dat de commissie daarmee akkoord gaat. Hiermee is de agenda voor 18 april vastgesteld. Hij kondigt aan dat de aangepaste agenda rondgestuurd zal worden door de griffie.

Vergadering 16 april 2019

13. Raadsvoorstel Vaststelling Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen

Beleidsveld: Maatschappelijke Ondersteuning; Maatschappelijke ontwikkeling; Ruimtelijke Ontwikkeling; Openbare Ruimte; Welzijn; Volksgezondheid; Onderwijs; Cultuur; Jeugd en Jeugdzorg; Sport; Wonen. Met het voorliggende raadsvoorstel wordt de raad voorgesteld te besluiten om: 1. Het Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen met de daarin opgenomen 7 uitgangspunten en 8 randvoorwaarden m.b.t. het toekomstige voorzieningenniveau vast te stellen 2. Het Koersdocument Leefbare Stad en Maatschappelijke Voorzieningen op te nemen in de 'Omgevingsvisie Utrecht, versie 1.0'

GroenLinks

- Samenhang met ander beleid
- Financiering
- Aandachtspunten bij combineren van ruimtegebruik
- Aanscherpingen rondom toegankelijkheid, onderwijs, kinderen en buitenspeelruimte, jongeren, maatschappelijke opvang en zorg in de buurt.
- Participatie

D66

- Het gebruik van het koersdocument. Strategische agenda? Welke keuzes maken we wel/niet.
- Ruimte voor rafelranden, experimenten etc.
- Participatie/samen stad maken en zaken als b.v. bewonersbod en buurtbudgetten, gemeente in de rol als 'partner'
- De positie van kinderen en jongeren
- Het aanjagen van slimmer ruimtegebruik en kansen voor broedplaatsen en bewonersinitiatieven
- Ruimte voor initiatieven als Dress4Succes, Voedselbanken en buurtbibliotheken
- Het meten/monitoren van behoeften, capaciteit en realisatie van de voorzieningen in de diverse domeinen

Partij voor de Dieren

- De groei van de stad zorgt voor meer druk op openbare ruimte en maatschappelijke voorzieningen. Essentieel onderdeel hiervan is voldoende groen en leefgebied voor mens en dieren. Ook dieren hebben toegang nodig tot voor hen noodzakelijke voorzieningen.
- Mensen die gebruik maken van maatschappelijke voorzieningen kunnen meer dan gemiddeld kwetsbaar zijn. Vooral bij onderwijshuisvesting en welzijnsinstellingen zien wij –gezien het positieve effect van groen op de gezondheid– het belang van een groene inpassing.

De voorzitter leidt de bespreking in met onder de aandacht te brengen dat op 14 en 31 maart de fracties zijn verzocht te zeggen waarover zij in dit kader willen spreken. De griffie ontving drie reacties. Die zijn opgenomen in de agenda. Er zal alle ruimte zijn voor alle aanwezige fracties om te spreken. Hij stelt voor de bespreking aan te vangen met de fracties die gereageerd hebben op het verzoek.

De aanleiding is het raadsvoorstel zelf en het doel is te vernemen of en hoe dit raadsvoorstel naar de raad door kan voor besluitvorming. De bespreking vindt plaats in twee termijnen.

Het gaat om een koersdocument met visies voor de toekomst. De voorzitter vraagt nadrukkelijk de commissie het raadsvoorstel op hoofdlijnen te behandelen.

De commissie

De heer Van Corler (GroenLinks) vindt het positief in samenhang naar deze onderwerpen te kijken in relatie tot de gebiedsontwikkeling en als bouwsteen voor de ruimtelijke strategie Utrecht. Hij vindt de inzet goed om op deze wijze verder te werken aan een nauwere afstemming en samenwerking tussen het ruimtelijk en het maat-

schappelijk domein. Het is een zoektocht naar hoe een en ander zich verhoudt tot zaken als het Meerjarenperspectief, Onderwijshuisvesting, het Vastgoedbeleid. Hij krijgt graag een schets wanneer en hoe het college dit later zal laten terugkomen in dit soort beleidsdocumenten.

90 In het koersdocument leest hij dat dit gezien moet worden als een start van een groter gesprek. Hij verneemt graag van het college hoe hij dat voor zich moet zien en wanneer het bestuur dat grotere gesprek gaat voeren. Hij stipt een aantal punten aan, onder meer toegankelijkheid. Hij vindt het uitgangspunt goed dat iedereen moet kunnen meedoen en de aandacht voor toegankelijkheid daarbij. Hij mist de link naar het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Dat moet wat zijn fractie betreft dienen als basis, zowel bij voorzieningen als in de publieke ruimte. Hij verneemt graag van het college of dat verdrag sterker in het geheel is te verankeren.

Hij gaat in op het combineren van ruimtegebruik als onderwerp dat terugkomt in dit document. Veel onderwerpen blijven hangen in het benoemen van mogelijkheden. Dat neemt niet weg dat die mogelijkheden niet vanzelf zullen gaan. Hierin zal de gemeente de regie moeten nemen. Het is dan goed lessen te trekken uit bijvoorbeeld de ervaringen met MFA's in Leidsche Rijn. Zijn fractie vindt dat het bestuur ook moet kijken naar een goed evenwicht tussen verstandig clusteren en oog houden op de menselijke maat. Hij attendeert in dit licht op het beeld dat geschetst wordt van de gezondheidscentra (p. 32) waarin dan ook specialistische jeugdhulp een plek moet krijgen. Dat roept bij zijn fractie de vraag op of dit voor de bewoners nog een prettige schaal is. Bovendien kunnen wat hem betreft "de levendigheid in een buurt" en "spreiding van voorzieningen" elkaar versterken. Voorzieningen kunnen ook zorgen voor levendigheid in de buurt.

Daarnaast noemt het college op pagina 11 een aantal kansrijke combinaties. Vaak wordt in zijn beleving daarbij alleen gekeken naar op het eerste gezicht "logische combinaties". GroenLinks kijkt ook graag naar verrassende combinaties, zoals een kinderdagverblijf of een bibliotheek met een voorziening voor ouderen of een volkstuin in combinatie met maatschappelijke opvang. Hij adviseert het college te kijken naar zaken die elkaar kunnen versterken die op het eerste gezicht niet bij elkaar gedacht worden. Hij verneemt graag van het college of het college bereid is dergelijke zaken te stimuleren.

110 Dit raakt aan het combineren van wonen met voorzieningen, bijvoorbeeld gemeenschappelijke ruimten waardoor bewoners zaken gemeenschappelijk kunnen oppakken. Hij denkt daarbij ook aan het meer faciliteren en een grotere vanzelfsprekendheid in gemengd wonen en het voor elkaar zorgen, waardoor de scheidslijn tussen Maatschappelijke Voorzieningen en Wonen mogelijk minder strak wordt en dan niet alleen bij jongeren. Hij noemt in dit verband Place2BU. Hij denkt ook aan andere denkbare combinaties. Hij noemt in dat verband het Groene Sticht en hij spreekt over "versteving van het sociaal netwerk". Hij verneemt graag hoe het college hier tegenaan kijkt en of dit een plek kan krijgen in het koersdocument.

GroenLinks verneemt graag van het college of het wil nagaan wat mogelijk is in het hanteren van andere grondprijzen voor Divers en Gemengd Wonen, juist vanwege de kosten voor noodzakelijke gemeenschappelijke ruimten. Hij veronderstelt dat dat op de kosten drukt van het geheel. Hij kan zich voorstellen dat in de grondprijzen is na te gaan wat het bestuur daarmee kan doen.

De heer Te Hoonte (VVD) verneemt graag hoe GroenLinks de verlaging van de grondprijs gaat betalen.

De heer Van Corler (GroenLinks) heeft met zijn desbetreffende inbreng vooral vragen aan het college willen stellen; of het college deze verkenning wil doen. Bijvoorbeeld na te gaan of het mogelijk is om via grondprijzen zoiets te financieren. Hij verklaart waar zijn vraag vandaan komt. Aan de ene kant wil het bestuur dat mensen meer voor elkaar gaan zorgen en meer gezamenlijke taken op zich gaan nemen. Daar hoort wat hem betreft ook zoiets bij als gemeenschappelijke ruimten. De vraag is dan hoe de gemeente die kan faciliteren.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat meestal een prijskaartje hangt aan zaken met grondprijzen. Hij vraagt bij welk bedrag dat het college zal noemen, GroenLinks zal zeggen het te zullen regelen.

130 **De heer Van Corler** (GroenLinks) vindt dit een hele mooie discussie bij de grondprijzenbrief. Hij vervolgt zijn inbreng in zijn termijn.

Over financiering staat op pagina 8 een cruciale vraag of de gemeente en de private grondeigenaren bereid zijn om dit verdienpotentieel deels op te geven in ruil voor maatschappelijke voorzieningen. Hij vraagt hoe het college dit zal oppakken. Gaat het college daar speciale instrumenten voor inzetten? Hoe is het verder te brengen?

Over duurzaamheid leest hij dat het college *zoveel mogelijk* voorzieningen geluidsarm bouwt volgens klimaat- en duurzaamheidsdoelstellingen. Hij had gedacht het stadium van *zoveel mogelijk* voorbij te zijn. Dit geldt wat hem betreft ook voor andere doelstellingen; ook die probeert het bestuur zoveel mogelijk te realiseren. Dit afzonderlijk genoemde item geeft hem de indruk als streeft het college die doelstellingen minder na. Dat lijkt hem ongewenst. Hij vraagt de reactie hierop van het college.

140 **De heer Te Hoonte** (VVD) vraagt wat de afstemming dan is met het vastgoedbeleid. Voor het gemeentelijk vastgoedbeleid zijn recentelijk allerlei duurzaamheidsambities van een bepaald niveau neergezet. Blijkbaar slijt een dergelijke zin er dan toch nog doorheen. Hij vraagt of dit dan is afgestemd. De wethouder vastgoed is vandaag ook niet aanwezig. Hij wil graag weten van het college wat de afstemming is tussen vastgoed, onderwijs, en dit document. Hij vraagt of de raad straks vanuit vastgoed hetzelfde kan verwachten maar dan net iets anders geformuleerd.

De heer Van Corler (GroenLinks) vindt dit een goede vraag. Hij deelt die volledig. Hij vervolgt. Hij wil graag zeker weten dat de eis dat schoolgebouwen moeten voldoen aan het programma van eisen voor frisse scholen, ook voldoende waarborgt dat het om BENG-schoolgebouwen moet gaan (bijna energie neutrale gebouwen).

150 Nu hij is aanbeland bij onderwijs merkt hij op dat hier gesproken wordt over Integrale Kind Centra (IKC). Wat zijn fractie betreft blijft het in de omschrijving zoals gehanteerd in het koersdocument "het kan". Initiatieven vanuit het veld moeten vanuit het veld geïnitieerd worden. Deze IKC-ontwikkeling is volgens hem een breed gedragen wens. Daarbij verwacht GroenLinks een meer actieve rol van de gemeente. Dat zit wat hem betreft ook meer in het coalitieakkoord: daarin wordt gesproken over faciliteren en stimuleren met betrekking tot de IKC's. Zeker wanneer het college in dit koersdocument spreekt over "zaken combineren en nieuwe gebiedsontwikkeling", beschouwt zijn fractie dat als een uitgelezen kans dit steviger neer te zetten en mogelijk zelfs als een voorwaarde voor huisvesting van PO-scholen in nieuw te ontwikkelen gebieden. Hij verneemt graag van het college of het het koersdocument in die lijn wil aanscherpen, ook gezien de signalen van schoolbesturen.

160 Hij vindt het fijn dat groene schoolpleinen in dit koersdocument zijn opgenomen. Dat mag wat zijn fractie betreft een stuk stilliger. Nu leest hij dat groene schoolpleinen de aandacht verdienen. Hij zou dit graag zien als uitgangspunt. Hij verneemt graag of de wethouder die opvatting deelt. Hij benadrukt dat een groen schoolplein op vele manieren is in te zetten, zowel tijdens als buiten schooltijd.

Hij vindt het goed dat de nota Buitenspeelruimte uit 2009 wordt bijgewerkt. Hij vroeg eerder om de evaluatie daarvan. In zijn herinnering wisselde de opbrengst aan verschillende speelruimteplannen nogal per wijk. Voor dit koersdocument wil hij onderstrepen dat de genoemde Jantje Betonnorm echt een minimumnorm moet zijn en dat het geen streven is daarbij ruimte te houden om te ravotten. Wat hem betreft moet niet alles dicht gepland worden en aangeharkt. Hij adviseert het college daarbij te leren van de kinderen zelf. Hij attendeert op zijn vraag aan de kinderraden wat zij in hun eigen buurt goed vinden en wat zij de gemeenten willen meegeven bij de ontwikkeling van een nieuw gebied. Naar wat de heer Van Corler weet, zal de stedelijke kinderraad daarover binnenkort spreken. Hij hoopt dat op die manier gebruik gemaakt gaat worden van ideeën van de kinderen bij nieuwe gebiedsontwikkelingen, door de kinderen zelf aangedragen.

170 Als het gaat om de jongeren leest hij dat het college aan hun wensen tegemoet wil komen door hen een plek en voorzieningen te bieden wanneer ze daaraan behoefte hebben. Zo faciliteert het bestuur ontmoetingen – in de ogen van de heer Van Corler opvallend - *zinvolle* vrijetijdsbesteding. Hij is benieuwd wie gaat bepalen wat zinvol is in dit verband. Hij benadrukt hierbij dat kinderen wat hem betreft recht hebben rond te hangen. Daarom verzoekt hij het college de vraag rondom plekken voor jongeren niet direct te benaderen vanuit overlast. Hij krijgt daarop graag de reactie van het college.

Met betrekking tot maatschappelijke opvang leest hij in het koersdocument dat met goed geregelde zorg in de buurt veel meer mensen in een eigen woning kunnen blijven. Die goed geregelde zorg is daarbij wel essentieel,

- 1 80 en een goede combinatie tussen ambulante begeleiding, kleinschalige 24 uren opvang, mogelijkheid om te schakelen in perioden van terugval, et cetera, zijn daarvoor nodig wat zijn fractie betreft. Hij vraagt hoe het college gaat zorgen voor een goede borging daarvan.
- Hij leest dat gezien de ontwikkelingen geen nieuwe maatschappelijke opvangruimte nodig zal zijn. Het lijkt de heer Van Corler zinvol een inventarisatie te houden bij opvanginstellingen om na te gaan of in de komende jaren een verplaatsing voor de hand ligt. Dit geldt wat hem betreft zeker wanneer het college met nieuwe gebiedsontwikkeling aan de slag gaat. Het college vindt het verstandig tijdig te beginnen met processen rond moeilijk te plaatsen voorzieningen. Hij vraagt of het college een dergelijke inventarisatie zal houden.
- Op het gebied van gezondheid liggen veel zaken buiten de verantwoordelijkheid van de gemeente. Wel wordt ingezet op clustering in gezondheidscentra. Een aantal hierbij hele specifieke relevante zaken wordt genoemd. Hij vraagt hoe zorg gedragen wordt voor een goede match tussen de gemeentelijke verantwoordelijkheden én die
- 1 90 bij anderen liggen, ook met het oog op de veranderingen in de zorg in de buurt en de transformatie in het sociale domein.
- Rondom cultuur vraagt de heer Van Corler aandacht voor de creatieve broedplaatsen. In het koersdocument constateert het college enkele zaken over behoefte aan presentatie-, oefen- en werkruimten. Het is hem nog niet duidelijk wat het bestuur op dit terrein gaat doen aan de hand van dit koersdocument. Hij verneemt graag van het college hoe in nieuwe gebiedsontwikkelingen voldoende ruimte te borgen voor culturele broedplaatsen.
- Met betrekking tot participatie zet hij uiteen dat veel zaken in het koersdocument vooral de toekomstige bewoners en gebruikers raken. Het gaat om het realiseren van voorzieningen voor mensen die het gemeentebestuur nog niet kent. Hoe gaat het college ervoor zorgen een en ander hieromtrent goed in beeld te krijgen en welke wensen en ideeën de potentiële nieuwe bewoners hierover hebben. Hij adviseert het college ook ervoor te zorgen dat de
- 2 00 juiste voorzieningen voor handen zijn. Met dit koersdocument probeert het college een aantal lijnen uit te zetten. Hij waarschuwt ervoor dit alles bij voorbaat dicht te spijkeren. Hij wil graag dat nieuwe bewoners kunnen bijdragen aan het vormgeven van hun eigen buurt. Daarvoor beschikt de gemeente over een aantal instrumenten zoals Het Bewonersbod. Maatschappelijke initiatieven zullen gaandeweg een plek moeten krijgen. Zijn fractie merkt dat het lastig is deze initiatieven een plek te blijven geven in de stad. Hij noemt in dit verband de voedselbanken. Hij vraagt hoe ervoor te zorgen dat er ruimte blijft voor initiatieven vanuit de maatschappij die opborrelen en die een plek zoeken.
- De heer Van Waveren** (CDA) hoort de heer Van Corler allerlei interessante vragen stellen. Hij beseft dat dit de eerste termijn is. Hij is benieuwd naar een richting van de fractie van GroenLinks. Hij vraagt of GroenLinks van mening is dat dit stuk rijp is voor besluitvorming in de raad. Of dit stuk de stad verder zal helpen met de nog te
- 2 10 zetten stappen.
- De heer Van Corler** (GroenLinks) vindt dit een goede vraag. Om die reden stelde hij dat hij het koersdocument ziet als de start van een groter gesprek. Hij kan zich daarbij iets voorstellen. Hierin zit nog wel een aantal zoekpunten. Om die reden stelde hij zijn vragen. Hij heeft een aantal zaken genoemd die wat hem betreft van belang zijn. Hij noemt in dit verband ook "bouwsteen van de ruimtelijke strategie". Hij kan zich voorstellen in die zin ook een besluit te gaan nemen: van de bouwsteen uit verder te bouwen.
- De heer Te Hoonte** (VVD) merkt op dat de heer Van Corler spreekt over een bouwsteen. Het raadsvoorstel is onderdeel te gaan uitmaken van de Omgevingsvisie. Hij vindt dat iets meer dan een bouwsteen; dat is staand beleid. In dit document staan zelfs normen opgenomen. Heeft de heer Van Corler getoetst of hij het desbetreffende de goede norm vindt? Of moet de raad die normen er uithalen?
- 2 20 **De heer Van Corler** (GroenLinks) merkt op dat die normen zijn voortgekomen uit staand beleid. Het gaat niet om nieuwe normen. Die normen hanteerde het bestuur al.
- De heer Van Waveren** (CDA) denkt dat het belangrijk is aan het eind van dit debat een conclusie te trekken rond waarmee het bestuur zich bezighoudt als het hier nu gaat om een nietje door bestaande normen. Wat hem betreft zou deze discussie moeten leiden tot een inzicht in of het bestuur bepaalde normen wil bijstellen, zeker als het gaat om normen die al een aantal jaren onveranderd zijn. Hij wil graag weten hoe de heer Van Corler dit ziet.

De heer Van Corler (GroenLinks) vindt dit ook een zoektocht naar samenhang tussen al die wensen en ideeën rondom de maatschappelijke voorzieningen. Juist daaraan zou dit document meer richting moeten geven.

230 **De heer Bakker** (D66) dankt het college voor dit document. Hiermee wordt wat zijn fractie betreft een goede stap gezet in het bij elkaar brengen van de wereld van stedelijke en ruimtelijke ontwikkeling en die van mens en samenleving. In de komende jaren groeit Utrecht hard. Utrecht gaat verdichten. Voor D66 is het als een belangrijke voorwaarde essentieel daarbij te zorgen voor goede maatschappelijke voorzieningen met een integrale blik daarop vanuit alle afdelingen in het Stads Kantoor.

Hij zal in zijn bijdrage algemene punten noemen over het koersdocument. Dat sluit mogelijk aan bij het debat dat zojuist gevoerd werd. Bovendien zal de heer Bakker nog enkele inhoudelijke vragen stellen en wensen uiten. Als het gaat om het gebruik van het koersdocument zegt de naam al genoeg: een koersdocument zet de koers uit. Na het lezen van dit document vroeg hij zich vooral af waarop de gemeente precies afkoerst. Voor zijn fractie zou het koersdocument inzicht moeten verschaffen in hoe Utrecht werkt aan een fijne leefbare stad waarin de inwoners elkaar ontmoeten op manieren die passen bij de ontwikkelingen van de stad en bij de behoefte en
240 ideeën van bewoners. De vraag is of de zeven uitgangspunten en acht richtlijnen voldoende houvast en handvatten bieden voor een stad die zo snel groeit als Utrecht.

Hij verneemt graag de reactie van het college op zijn vraag naar waar de gemeente over 10 à 20 jaar zal staan. Die informatie ontbreekt in het koersdocument. Waaraan kan de raad het college houden? Welke scherpe keuzes maakt het bestuur al of niet? Niet alles is mogelijk. Hij vraagt of hieronder een strategische agenda ligt. Hij krijgt daarop graag de reactie.

De vraag is ook hoe dit koersdocument straks te gebruiken. Hij bedoelt dan heel specifiek of dit voor betrokken ambtenaren, college, et cetera een document zal zijn met dwingende uitgangspunten en richtlijnen. Sommige richtlijnen lijken meer aandachtspunten dan harde richtlijnen. Hij vraagt wie daarmee aan de slag gaat. Ten derde gaat hij in op de financiën. In dit document wordt daarover weinig gezegd. Hij vraagt waarop de keuze
250 wordt bepaald en hoe het college dat ziet.

Met betrekking tot het meer inhoudelijke, ademt dit stuk een vorm van aangeharktheid. Overal is over nagedacht. Het wekt de indruk van een checklist van zaken die de gemeente echt nodig heeft. Hij vindt dat op zich prima maar roept ook de maidenspeech in herinnering van zijn collega Ellen Bijsterbosch. Zij gaf een ode aan de flap-jokers. Hij miste in het koersdocument locaties waar mensen vies mogen worden, en waar het vies mag worden. Waar komen de rafelranden, luchtgaten, onbestemde plekken, onverwachte ontmoetingen, experimenten? Meerdere mensen zijn vooral thuis op dergelijke plekken. Hij krijgt daarop graag een toezegging van het college dit in het stuk aan te passen of daarvan werk te maken.

Ook de heer Bakker gaat zoals de heer Van Corler in op Participatie. De laatst genoemde richtlijn zou wat hem betreft de eerste richtlijn mogen zijn. Het begint wat hem betreft bij bewoners, in de buurt. Dit document zou daarmee moeten beginnen. De rol van Wijkbureaus, Bewonersbod, Buurtrechten, Buurtbudgetten, dergelijke zaken ontbreken in dit document. Hij krijgt graag een toezegging van het college over de toevoeging of over de aanscherping daarvan.

Met betrekking tot de positie van kinderen en jongeren mist hij de mogelijke bijdrage daarin van kinderen en jongeren in deze kinderrechtenstad.

Op bladzijde 14 leest hij meer over de rol van de gemeente. De rol als partner mag wat zijn fractie betreft wat meer benadrukt worden. D66 vroeg veelvuldig aandacht voor ondersteuning van initiatieven van mensen die een dak nodig hebben om onder te leven: het gaat dan om die andere maatschappelijke initiatieven. Dan gaat het ook om maatschappelijke voorzieningen, en betreft ook zeker samen de stad te maken. Hiermee sluit hij zich aan bij de desbetreffende inbreng van de heer Van Corler.

270 Ook op bladzijde 14 gaat het college in op UVO. UVO speelt een belangrijke rol in de uitvoering en het succes van het koersdocument. Het gaat daarbij ook om goed en slim gebruik. Hij mist de kansen die mede of zelfbeheer hiervoor bieden. Hij ziet die in het hele document niet terug. Wethouder Van Ooijen stuurde daarover recentelijk

nog een belangrijk document naar de raad. Hij vraagt waarom dit niet is opgenomen in dit koersdocument en hij vraagt het college dit toe te voegen.

Zijn fractie is blij met de aandacht voor wonen.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat de wethouder die UVO in portefeuille heeft hier niet aanwezig is. Hij vraagt wat de heer Bakker vindt van de integraliteit van de aanpak vanuit de gemeente op dit moment.

280 **De heer Bakker** (D66) heeft alle vertrouwen in de aanwezige wethouders. Het college spreekt met één mond. De aanwezigheid van de wethouders bij dit onderwerp vindt hij niet het grootste probleem. Hij voert punten aan die hij vindt ontbreken in het koersdocument. In dat opzicht kan het beter.

In het licht van Wonen is zijn fractie blij met de aandacht voor die functie voor jongvolwassenen en de urgentie daarbij hoort. Zijn collega mevrouw Podt heeft daarvoor veel aandacht gevraagd en initiatief genomen. D66 vindt het goed dat dit hierin is opgenomen.

Op bladzijde 12 leest hij dat onderzoek gedaan gaat worden naar de omvang en woonbehoefte van senioren. Hij vraagt waarom gesproken wordt over meer onderzoek in dit verband. Dat hierop initiatieven genomen zijn is wat hem betreft duidelijk en dat actie of experiment mogelijk is. De vraag is dan waarom in dit document alleen gesproken wordt over onderzoek.

290 Hij gaat in op richtlijn 4 "het moment van oplevering moet goed doordacht zijn zoals de relaties tussen scholen en sociale huurwoningen". Uit een ambtelijke reactie begreep hij dat het daarbij gaat om meerdere type woningen. Hij benadrukt dit een vreemde zin te vinden. Hij vraagt hierop de reactie van de wethouder.

Met betrekking tot voor het koersdocument belangrijke slim ruimtegebruik. Hij attendeert ook op de desbetreffende bijdragen van de heer Van Corler. Hij is het daarmee volledig eens. Op dit onderdeel op bladzijde 11 blijft een en ander aan de oppervlakte: wat gaat de gemeente nu anders, beter of meer doen zo dat zij slimmer van de ruimte gebruik maakt? Hoe stimuleert de gemeente daartoe ook anderen (publiek, private partijen, bewoners). Heeft de gemeente daarvoor concrete ambities? Ziet zij daarvoor kansen? Hoe zal de gemeente dit aanjagen dan wel stimuleren? Welke rol pakt zij daarin? Hij noemt in dit verband de voetbal op de Ikea. Hij vraagt de toezegging van de wethouder dit nader uit te werken.

De heer Van Corler (GroenLinks) vraagt hoe D66 dit zelf ziet: welke rol zou de gemeente zijns inziens moeten pakken? Moet de gemeente de regie pakken, aanjagen?

300 **De heer Bakker** (D66) attendeert op de frase op bladzijde 14 over de rol die de gemeente kan pakken. Hij leest dan het begrip "partner" in dat verband. Hij vindt dat nog enigszins summier. Hij vindt dit een goede vraag. Volgens hem kan dit ambitieuzer en is het mogelijk meer aan te jagen en te stimuleren en kan de gemeente af en toe ook andere partijen stimuleren initiatieven te nemen. Niet alles hoeft gemeentelijk initiatief te zijn. Hij mist de volgende voorzieningen: voor initiatieven die niet in het buurthuis passen omdat het om veel attributen gaat (Dress for Succes, voedselbanken, et cetera). Hij zag die niet in dit document opgenomen. Ook buurtbibliotheken ontbreken. Hij kan zich voorstellen dat in nieuwe wijken daaraan behoefte is.

310 Hij refereert aan zijn inbreng over de integrale blik in zijn inleiding. In zijn ogen is onterecht nog geen aandacht in het stuk voor het organisatiegedeelte: hoe dit te organiseren? Los van de vraag hoe dit document gebruikt gaat worden, vraagt hij welke organisatie er achter zit, hoe een en ander op elkaar inwerkt. Daarover verneemt hij graag de reactie van de wethouder als het gaat om de eigen organisatie. Ook verneemt hij graag diens reactie over hoe hierin te kunnen leren en hoe de gemeente heeft geleerd van eerdere ervaringen.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) is benieuwd te vernemen van D66 hoe die fractie zelf het koersdocument graag gebruikt ziet worden bij de gemeente.

De heer Bakker (D66) antwoordt dit een lastig te beantwoorden vraag te vinden. Dit gaat wat hem betreft om het eerste punt. Hij stelt de vraag in dit verband of het gaat om het bij elkaar brengen van twee werelden die hij in het begin van zijn bijdrage noemde en of dit een eerste stap daarin is. Hij gaat er vanuit niet alleen de RO-kant aan dit verhaal te doen, maar upfront ook na te denken over maatschappelijke voorzieningen. Dat is volgens hem winst. Zijn zoektocht zit in mogelijkheden voor aanscherping en meer ambitie. Dan zou het stuk meer richtinggevend kunnen zijn. Zo zou het stuk gebruikt moeten worden. Dat ontbreekt in dit koersdocument. Hij vraagt na-

320 drukkelijk het college hoe het college die toekomst ziet en naar het gebruik van dit document. Daarmee hangt het wat hem betreft samen.

De vraag is nu hoe hiermee verder te gaan. De vraag is wanneer het bestuur van de gemeente Utrecht op koers ligt. Hoe passen de ambities hierin met al die specifieke voorzieningen. Wanneer hij naar sport kijkt, ligt er een duidelijke opdracht om in een behoefte aan onder meer velden te voorzien. De vraag is wat al geproduceerd is, wat in de pipeline zit, wat misschien niet gaat lukken. Hij deed al eerder zijn suggestie voor een overzicht. Destijds zegde de wethouder dat overzicht toe. Mogelijk ligt niet voor ieder domein een dergelijke inzichtelijke capaciteitsbehoefte. Hij vraagt hoe de gemeente meet en merkt of de uitvoering van het koersdocument een succes is en hoe de raad hiervan op de hoogte blijft bij de jaarstukken. Hij ziet die informatie graag nog toegevoegd aan het koersdocument.

330

De heer Strandstra (Partij voor de Dieren) vindt leefbaarheid het belangrijkste uitgangspunt voor zowel het ruimtelijk als het sociale beleid. Daarom vindt zijn fractie het goed te spreken over de samenhang tussen enerzijds de ruimtelijke strategie en anderzijds de sociaal maatschappelijke componenten.

Hij vraagt het college de status van dit document nader uit te leggen en waarom het zo belangrijk is dit document vast te stellen. Hij vraagt naar de gevolgen ervan, naar wat er concreet gaat veranderen, wat precies geregeld moet worden en waarvoor het bestuur het gaat gebruiken.

De ruimte in Utrecht is schaars. Met de wens van het college deze stad intensief te bebouwen neemt de druk op de leefbaarheid toe. Op pagina 8 wordt daarover de volgende vraag gesteld en GroenLinks noemde die ook al:

340

het realiseren van die ambities kost geld en het heeft invloed op het financieel rendement. Hij vraagt of de gemeente en de private grondeigenaren bereid zijn het verdienpotentieel deels of helemaal op te geven in ruil voor maatschappelijke voorzieningen. Zijn fractie is benieuwd naar het antwoord van het college op deze vraag. Hij vindt het vreemd dat deze vraag in het koersdocument wel wordt gesteld maar niet wordt beantwoord.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) vraagt naar het antwoord hierop van de Partij voor de Dieren.

De heer Strandstra (Partij voor de Dieren) antwoordt met te attenderen op de passage op pagina 8. Daar leest hij dat de gemeente keuzes moet maken tussen maatschappelijke voorzieningen of nog meer bouwen gezien de ambitie om te willen groeien in deze stad naar steeds meer inwoners, met intensief bebouwen. Zijn fractie zegt de leefbaarheid centraal te stellen om daar naar te kijken wat bij te bouwen is en hij brengt in dat licht het begin van zijn betoog onder de aandacht.

350

De heer Te Hoonte (VVD) vindt het vrij normaal bij stedelijke ontwikkelingen rekening te houden met maatschappelijke voorzieningen zoals een huisarts. Iedereen vindt een dergelijke voorziening plezierig. Het vreemde is dat geconstateerd wordt dat het meer gaat kosten dan in het verleden. Hij is dan benieuwd naar wat het college via dit document extra gaat doen op wat het college nu in de gebruikelijke stedelijke ontwikkeling doet. Hij vraagt de heer Strandstra of het ook meer mag kosten voor alle maatschappelijke voorzieningen of zegt hij sommige wel en sommige niet? Ook dat zou het lastig maken.

De heer Strandstra (Partij voor de Dieren) herhaalt zijn uitspraak over de leefbaarheid die op peil moet blijven of verbeterd moet worden. De groei van de stad moet niet ten koste gaan van maatschappelijke voorzieningen. Als het meer gaat kosten, en het geld blijkt er niet te zijn, betekent dat wat zijn fractie betreft dat het college minder geld moet inzetten op bouwen en meer op maatschappelijke voorzieningen.

360

De heer Te Hoonte (VVD) durft met zekerheid te zeggen dat wanneer een huisartsenpost wordt gebouwd op een groen stuk gras, dat bijdraagt aan de leefbaarheid van de wijk waaraan mensen blijkbaar behoefte hebben en dat de Partij voor de Dieren mogelijk dat stukje gras behouden wil omdat het groen is. Die discussie was vaak in de raad. Blijkbaar kan iedereen iets anders lezen in het nu voorliggende document. De vraag is dan wat de raad straks zal vaststellen.

De heer Strandstra (Partij voor de Dieren) vervolgt zijn inbreng in zijn termijn. Hij is benieuwd naar het antwoord van het college op deze vraag. Hoe denkt het college de balans te houden tussen ecologie en economie? Daarmee brengt hij zijns inziens de vraag in van de heer Te Hoonte.

Zijn fractie is in het bijzonder te spreken over de passages over divers wonen. Nu het college schrijft in nieuw te ontwikkelen gebieden diversiteit mogelijk te willen maken, vraagt hij of het bereid is te kijken naar tiny houses, zelfvoorzienend wonen, meer generatie wonen, en woningen voor Regenbooggezinnen. Het valt zijn fractie op dat het koersdocument ontzettend mensgericht is. Men lijkt volledig te zijn vergeten de stad te delen met dieren. Zijn fractie is daarom van mening dat het document op de volgende punten verbetering behoeft. Die punten dragen grotendeels ook bij aan de verbetering van het leefklimaat voor mensen.

(1) Op pagina 11 wordt een aantal voorbeelden van slim ruimtegebruik genoemd. Zijn fractie mist aandacht voor ruimte bieden aan flora en fauna. Hij noemt in dit verband groene daken, ecologisch inrichten van sportparken, groene schoolpleinen. Hij vraagt of het college dit als kans en als uitgangspunt voor slim ruimtegebruik wil toevoegen. Zo nee, waarom niet?

(2) Zijn fractie wil graag meer erkenning dat de buitenruimte die uitnodigt tot bewegen zo groen mogelijk dient te worden ingericht. Hij vraagt of het college die mening deelt.

(3) Mensen die zich in een groene omgeving bevinden, kunnen zich beter concentreren en herstellen. Om die reden wil zijn fractie graag dat in het koersdocument explicieter aandacht is voor een groene inrichting van de ruimte rondom zorg en onderwijsinstellingen. Hij vraagt of het college daartoe bereid is.

(4) Op pagina 13 wordt ingegaan op duurzame voorzieningen. De heer Strandstra sluit zich aan bij de vraag daarover van GroenLinks. Het valt hem op dat het vooral gaat over het verduurzamen van gebouwen, maar niet over groen en natuurinclusief bouwen. Zijn fractie hecht er aan dat ook het laatste onderdeel wordt van de koers van de gemeente Utrecht. Hij vraagt of het college bereid is dit toe te voegen.

(5) Met de groei van de stad groeit ook behoefte aan voldoende dierenartsen, dierenartsenpraktijken, dierenopvangcentra en dierenvoedselbanken. Ook de leefgebieden van dieren komen door de groei onder druk te staan. Hij vraagt of het college kan toezeggen dat het het belang van dergelijke maatschappelijke voorzieningen die nu niet genoemd zijn, een plaats zal geven in het koersdocument.

Hij krijgt graag de reactie van het college deze vijf punten.

Richtlijn 7 gaat over bereikbaarheid in samenhang met de doelgroep die de gemeente wil bedienen. Daarbij gaat het ook in op hoe de gemeente die doelgroep wil bedienen. Hij vraagt of het college ook van mening is dat hierin duurzame mobiliteit naar die maatschappelijke voorzieningen zoveel mogelijk het uitgangspunt moet zijn.

Mevrouw Assen (PvdA) dankt het college voor het koersdocument. Zij leest in dit document veel waarin de PvdA zich herkent. Tegelijkertijd denkt haar fractie dat weinig mensen zich niet zullen herkennen in dit document. Het blijft voor haar fractie vaak nog iets te vaag. Juist doordat de stad gaat groeien als gevolg van verdichting staan veel van de beschreven zaken onder druk. Zij leest naar haar smaak te weinig terug over welke keuzes in dat spanningsveld dan gemaakt worden. Zij vraagt zich af wat er verandert wanneer de raad dit stuk aanneemt.

Veranderen daarmee dan ook de ambities? Zij krijgt hierop graag een antwoord.

Zij leest de juiste balans te moeten vinden tussen groei en leefbaarheid, tussen duurzaamheid en toenemend verkeer en mobiliteit en verkeersbewegingen, maar niet hoe de gemeente dat gaat realiseren. Zij leest dat het bestuur in elke wijk voldoende maatschappelijke voorzieningen wil, en dat die idealiter samenhangen maar ook dat dit minder winst oplevert voor een projectontwikkelaar. Dus blijft staan hoe de gemeente dit gaat doen. Zij leest dat het bestuur meer IKC's wil omdat dat veel voordelen biedt voor ouders, maar ook dat die IKC's dan vanuit het veld zelf moeten komen. Zij vraagt de reactie van het college op de vraag hoe hard die ambitie is.

Aan de vijf principes voor gezond stedelijk leven, wordt in de alinea 'voor iedereen' toegevoegd. Vanuit dat oogpunt in combinatie met de nog steeds stijgende woningprijs in de stad, mist haar fractie bij die principes dat Utrecht ook waarde hecht aan de historische identiteit in de binnenstad en de wijken. In een tijd waarin de gemeente groeit en veel mensen de maatschappij als steeds anoniemer en individualistischer ervaren terwijl zij juist behoefte hebben aan verbondenheid en gezamenlijkheid waaraan ook wordt gerefereerd, is de identiteit

voor veel Utrechters van toegevoegde waarde om zich in die veranderende en in de groeiende stad thuis te blijven voelen. Mevrouw Assen vraagt de reactie van het college of het dit deelt.

Vervolgens wordt gezegd dat Utrecht een stad is met een grote diversiteit aan woonmilieus. Juist ook doordat het leven in de stad duurder wordt en is geworden, is er een groot tekort aan betaalbare woningen. De PvdA ziet dat als "onder druk staan". Haar fractie hecht net als in het stuk beschreven is, aan het behoud daarvan. Zij vraagt zich af hoe dit te gaan doen. Het bestuur wil al heel lang gemengde wijken creëren. In sommige wijken is dat gelukt. Maar in wijken als Oost en in de binnenstad waar die ambitie er ook lag, is het bestuur er nooit in geslaagd.

420 Zij vraagt of dit nog steeds een ambitie is en hoe het bestuur in de toekomst hiervoor wel gaat zorgen.

Uit het onderdeel Zorg gaat het ook over de beweging dat meer mensen in wijken blijven wonen en dus niet kiezen voor de intramurale zorg. Zij noemt dit extramuralisering. Ouderen wonen steeds minder binnen de muren van een verzorgings- of verpleeghuis maar blijven langer thuis wonen en ook voor jongeren en volwassenen die GGZ nodig hebben, streeft het bestuur er naar dat zij steeds minder in instellingen maar in de wijk blijven wonen. Die ambitie deelt de PvdA volledig. Maar haar fractie ziet nu al een tekort aan betaalbare woningen speciaal voor ouderen en voor jongeren en volwassenen die uitstromen uit de GGZ en uit de maatschappelijke opvang. Daarover werd recentelijk een Raadsinformatiebijeenkomst gehouden onder het thema Veerkrachtige Wijken. Een brede consensus bestond over dat het bestuur nu teveel bewoners die uitstromen geconcentreerd bij elkaar laat wonen in flats in Overvecht waardoor de leefbaarheid voor alle bewoners daar onder druk staat. Spreiding is ook

430 in dat opzicht een ambitie die de PvdA deelt. Zij verneemt graag hoe dat concreet te gaan realiseren.

Bij punt 6 over Divers Wonen leest zij dat de gemeente divers samengestelde wijken wil omdat die tot een sterke civil society leiden. Tegelijkertijd ziet zij ook dat mensen met een vergelijkbare leefstijl elkaar opzoeken en graag bij elkaar wonen. Zij vraagt of het bestuur nu een keuze gaat maken waaraan het bestuur meer of minder gaat hechten. Zijn er buurten in Utrecht die dit college op dat gebied geslaagd vindt? Daarnaast is gezegd voldoende sociale huurwoningen te moeten bouwen. De PvdA staat daar helemaal achter. De vraag is alleen wat voldoende is. Zoals in haar verkiezingsprogramma stelt haar fractie de verhouding voor van 40 : 40 : 20. Zij hoopt te verneemen dat het college dit met haar deelt. Zo niet, wil zij heel graag concreter horen wat voldoende sociale huurwoningen zijn en hoe die gespreid worden over de stad.

De heer Bakker (D66) verwacht dat zijn fractie en die van mevrouw Assen van mening verschillen op de inhoud.

440 Maar los daarvan gaat zij in op de inhoud rond het wonen in Utrecht. Hij vraagt wat mevrouw Assen als onderwerp en als scope wil op dit thema. Hij las in het koersdocument op dit punt dat het om maatschappelijke voorzieningen gaat. Uiteraard raakt het meer dan alleen aan een sporthal of aan een buurtcentrum. De vraag is of mevrouw Assen van mening is dat de hele Woonvisie óók in het koersdocument moet landen. Hij heeft de indruk dat zij dat zegt. Hij vraagt hierover duidelijkheid.

Mevrouw Assen (PvdA) is een voorstander van integraal daar naar kijken. Maar op het moment waarop hier zaken worden geschetst in relatie tot de maatschappelijke voorzieningen zoals de bouw van sociale huurwoningen of het realiseren van gemengde wijken, lijkt het haar ook goed dat hier aan te stippen. Nu voelt het voor haar iets teveel als mooi verwoord en als een mooi geschetst beeld van dergelijke krachtige gemengde wijken waarin bewoners elkaar versterken en opzoeken. Zij ziet dit wel in samenhang met de ambities die op het gebied van de voorzieningen worden geschetst. Wanneer het eerste niet lukt, lijkt haar dat andere ook lastiger te realiseren.

450 **De heer Te Hoonte** (VVD) vindt dat het dan wel heel complex worden wanneer het bestuur werkt aan een woonvisie om dan in dit document de al in het coalitieakkoord genoemde percentages vast te leggen, terwijl in toezeggingen aan de raad is gezegd terug te zullen komen op de onderbouwing daarvan. Hij wijt dit mogelijk aan de complexiteit van dit document en hij legt de vraag voor of daarin mogelijk teveel onderwerpen staan. Hij stelt voor dit bij de Woonvisie te laten.

Mevrouw Assen (PvdA) wacht het antwoord af. Zij herhaalt haar stelling met betrekking tot "voldoende sociale huurwoningen" en het gebrek aan concrete aanwijzingen daarin. Het is ook mogelijk dit zo niet te benoemen.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt of mevrouw Assen het met hem deelt dat het opschrijven hiervan charmant is zo dat elders nog te definiëren is wat voldoende is. Hij vindt het charmant die percentages niet in dit document op

460 te nemen. Dan zou het vaststellen van dit document, het vaststellen van woonbeleid worden. Dat lijkt hem niet zuiver.

De heer Van Waveren (CDA) vindt dit debat over wat op te nemen, terecht. Hij kijkt ook anders aan tegen de percentages die nodig zijn in de stad. Ergens moet de opgave geformuleerd worden, alleen al om te weten wat het college meeneemt in zijn gesprekken met corporaties. Steeds wordt gezegd op de Woonvisie te moeten wachten. Het zou zijns inziens helpen dit koersdocument enigszins nuttig te maken. Anders gaat het om alleen een verwijzing naar andere nota's.

De heer Te Hoonte (VVD) houdt het voor mogelijk dat de heer Van Waveren het aantal mensen bedoelt die de gemeente moet opvangen uit de maatschappelijke opvang in een sociale huurwoning. Dan wordt hier de opgave benoemd, en geeft het college in de Woonvisie het antwoord op de vraag hoe die op te lossen. Hij voorziet een
470 ingewikkelde besluitvorming in de raad met politiek strijdige zaken in dit koersdocument opgenomen.

Mevrouw Assen (PvdA) vindt het woord "voldoende" niet zo charmant wanneer zij het aantal sociale huurwoningen in de praktijk niet voldoende vindt en dat dit dan wel in een dergelijk koersdocument staat. Om die reden reageerde ze daarop. Zij heeft de indruk dat de betrokkenen bij deze discussie hier niet uitkomen. Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn.

Meer is al gezegd over de kansrijke combinaties. Daar naar kijkend vraagt haar fractie zich af of op dat gebied quick wins te maken zijn in de huidige voorzieningen die niet altijd maximaal worden benut. Kijkend naar dat rijtje, denkt haar fractie dat er nu ook al schoolgebouwen zijn waarin daar in eerder stadium naar toe te werken is. Zij krijgt daarop graag de reactie van het college.

480 Wanneer zij zich schaart achter dit koersdocument, betekent dat iets voor de grondprijs. Zij vraagt of de wethouder dat met haar eens is. Maakt het bestuur die keuze dan ook daadwerkelijk met de vaststelling van dit stuk? Wat haar fractie betreft bouwt Utrecht geen nieuwe wijken meer zonder daar direct het juiste niveau van voorzieningen aan te koppelen met het oog op een leefbare stad voor elke Utrechter. In het document leest zij dat die ambities gepaard gaan met hogere kosten. Zij vraagt of het bestuur dat accepteert. Zijn private partijen bereid hun verdienpotentieel op te geven vanwege de hogere kosten gepaard gaand met het realiseren van nieuwbouw? Haar fractie denkt dat meer nodig is dan alleen dat. Gaat het bestuur dat als eis stellen bij projecten? Of ziet het bestuur dit anders voor zich? Zij krijgt hierop graag de reactie van de wethouder.

Het document is opgedeeld in twee delen. Daarvan begrijpt de PvdA dat de raad alleen het eerste deel moet vaststellen tot het moment waarop de bijlage begint. Zij vraagt of dat juist is. Wanneer dat niet juist is, vraagt zij hoe het wel zit.

490 Ook is al meer gezegd over de ontwikkeling van IKC's. Wat daarover in het stuk staat, vindt haar fractie te weinig. Wanneer de raad dit in meerderheid wil - en die indruk krijgt haar fractie - hoort daar wat de PvdA betreft een andere houding bij dan "het is aan de schoolbesturen en aan de partners". De vraag is wat het gemeentebestuur wil met IKC's. Zij hoopt dat een van beide aanwezige wethouders die vraag kan beantwoorden.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) merkt op dat de IKC's met regelmaat worden genoemd. Als het gaat om de visie en wie de partner hierin is, of wie de regie moet hebben, vindt zij het lastig dat concreet te maken bij dit koersdocument. Daarvoor is wat haar betreft een ander moment nodig om goed te vertalen wat het bestuur van IKC's vindt. Hoe denkt mevrouw Assen daarover? Mogelijk is dit een discussie bij een andere wethouder.

Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat ook dit al eerder is aangestipt. In het stuk staat iets over wat aan meer portefeuilles raakt dan alleen van de beide wethouders die hier aanwezig zijn. Het deel onderwijs ligt haar na aan het
500 hart en waarvan zij net teveel vindt om het hier nu niet te noemen. Over de IKC's wordt iets gezegd dat de PvdA niet deelt, namelijk dat het dan alleen aan de schoolbesturen en partners zelf is om een en ander te initiëren. Haar fractie ziet daarin een andere rol. Zij is het eens met mevrouw Streefland daarover op een ander moment te moeten spreken. Tegelijk wordt ook in het stuk gerefereerd aan de lessen die getrokken moeten worden uit de ervaringen met de MFA's; het beheer en de coördinatie was daar een groot probleem onder andere in Leidsche Rijn. Wanneer het college hier iets zegt over IKC's, moet het dat opnemen.

De heer Van Corler (GroenLinks) merkt op dat het juist is dat op verschillende manieren IKC's zijn in te vullen. Meerdere malen vroeg deze raad naar de actieve rol vanuit de gemeente. Dat mist hij en volgens hem mist ook de PvdA dit hier.

510 **Mevrouw Assen** (PvdA) vraagt of specifiek beleid gevoerd wordt om lessen te trekken uit wat mis ging in de MFA's in onder andere Leidsche Rijn. Haar inziens vraagt dat om een stevige rol van de gemeente. Zij verneemt graag of het college die voor zich ziet.

Als het gaat om schoolpleinen wordt nu vaak de norm van 640 m² gehanteerd. Is dat altijd voldoende? Zij zou ook daarop graag een reactie krijgen, net als op het gegeven dat wordt geschetst dat een schoolplein voor een middelbare school wel ideaal is maar niet een vereiste. Haar fractie ziet dat anders. Ook daarop krijgt zij graag een toezegging.

De PvdA is het eens met het meeste van wat de fractie las. Zij hoopt duidelijker te krijgen wat te gaan doen met dit document en of hieruit nog concretere keuzes volgen. Zonder die keuzes voelt het nu net iets te gratuite.

520 **De heer Van Waveren** (CDA) merkt op dat het wat hem betreft gemakkelijk is lacherig te doen over dit document: zeven uitgangspunten, acht randvoorwaarden, vijf principes met een bijlage waarover volgens het voorstel geen besluitvorming nodig is. De vraag is dan wat de raad zal vaststellen. Wanneer deze visie niet tot nieuwe inzichten zal leiden, vraagt hij zich af waarom het bestuur dit doet.

Hij krijgt door het stuk signalen van slordigheid in het taalkundige. Als voorbeelden geeft hij "ruimtegebruik" dat één woord is, net als "experimenteerruimte". Die woorden dienen aldus geschreven. Hij begrijpt dat de schrijfwijze voortkomt uit de Engelse taal, maar benadrukt dat de Nederlandse taal de voertaal is. Wanneer een stuk slordig wordt gepresenteerd, krijgt hij de indruk dat het denken er achter ook slordig is.

530 Hij wil niet lacherig doen over dit stuk omdat het idee er achter goed is. Het is belangrijk om juist in een groeiende stad te kijken naar dergelijke thema's. Hij mist dan het spanningsveld daarin. Deze nota suggereert dat dit een eenduidige uitrol is en iets dat opgelost zal worden terwijl hier juist allemaal knelpunten zijn. Hij maakt die keer op keer mee in de raad bij allerlei projecten.

Hij noemt enkele thema's waarvan hij vindt dat die aanpassing nodig hebben. Hij begint dan met het thema buurtgerichtheid. Op een groot aantal plekken wordt verwezen naar wijken. Het college zelf zegt meer buurtgericht te willen werken. Waarom heet "kijk naar omliggende wijken" niet "kijk naar omliggende buurten"? Verderop leest hij "maak een stedelijke afweging voor bovenwijkse voorzieningen" – hij legt de vraag voor waarom het bestuur niet een wijkafweging maakt voor bovenbuurtse voorzieningen. In heel veel zaken zit daar het spanningsveld dan daarboven. Ook leest hij in dit licht "In iedere wijk is dit gewenst" - hij kan zich voorstellen dat wijken daarin heel verschillend zijn en dat misschien gekeken moet worden naar differentiatie op een aantal duizend inwoners. Hij hoopt op een toezegging van het college dat het college deze hele nota hierop gaat doorlichten en of het college het wijkdenken hieruit gaat halen en daarvoor buurtgericht denken in de plaats gaat stellen. Hij vraagt dit ook

540 omdat dat ruimte zal geven voor meer differentiatie. Hij attendeert op de tekst achterin over de centrale normen voor het aantal huisartsen, terwijl het streven is naar meer huisartsen. Dan moet juist in deze nota benoemd worden waar meer huisartsen gewenst zijn. Misschien moeten ook andere voorzieningen weer minder in bepaalde delen van de stad. Met te veel generieke uitrol over de hele stad, krijgt deze nota weinig meerwaarde. Dergelijke elementen zouden exact benoemd moeten worden, ook in de bijlage.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) deelt de visie van de heer Van Waveren als het gaat om wijk versus buurt. Zij dankt hem daarvoor. Zij vraagt zich nog wel af of in deze nota de informatie zo concreet moet zijn als aantallen huisartsen in verschillende delen van de stad. Hoe denkt de heer Van Waveren daarover?

550 **De heer Te Hoonte** (VVD) merkt op dat deze vraag nu net wel bij de normen staat achterin in de bijlage die de raad kennelijk niet gaat vaststellen. Volgens hem wordt het aantal huisartsen vooral vanuit landelijk gestimuleerd. De keuze die het bestuur met dit document maakt, is groepen huisartsen in één gebouw. Dat doet iets met hoe de huisartsenzorg is georganiseerd. Dat is anders in Leidsche Rijn dan in de rest van de stad. De vraag die voor ligt is of het bestuur dat wil. Dat dat de keuzes zijn, blijkt wel moeilijk uit dit document.

De heer Van Waveren (CDA) zet uiteen dat het college zegt dat dit een nietje is door heel veel beleidsstukken; de hele bijlage zou staand beleid zijn. Het is ook staand beleid dat het experiment wordt uitgevoerd voor krachtige basiszorg in Overvecht waar het bestuur inzet op extra huisartscapaciteit. Die worden niet allemaal door de gemeente gefinancierd. Dat is hier niet het criterium. Wanneer dit staand beleid is, vraagt hij zich af waarom het college dat niet opschrijft. Hij heeft daarbij dan nog wensen. Voor een deel bestaat de differentiatie al en hij pleit ervoor die differentiatie dan ook duidelijk te maken. Nu lijkt het erop als gaat het gemeentebestuur naar één stedelijk model. Dat laatste spreekt hem niet aan.

560 Een mooie lijst met voorbeelden is opgenomen als het gaat om sturen op combinatie van beleidsterreinen. Wanneer het bestuur dat wil, is de heer Van Waveren ervan overtuigd dat nog heel veel winst te boeken is. Bij de aanbesteding van het jongerenwerk is gesproken over de manier waarop jongerenwerkers een plek kunnen vinden bij bijvoorbeeld sportverenigingen. Het college zegt daarover dat dat eigenlijk niet de bedoeling is omdat die eigenlijk moeten inhuizen in gemeentelijke panden. Wanneer het bestuur die combinatie wil, moet het ook kijken naar de locaties "ruimten van derden" en die actiever benutten voor het boeken van ruimtewinst door combinaties te zoeken en na te gaan wat is in te huren en wat daar te gebruiken is. Hij noemt in dit verband ook het Buurthuis van de Toekomst die succes heeft in Den Haag. Hoe aan te moedigen dit te benutten? De heer Van Waveren mist dit enorm in dit document.

570 Hij mist gegevens die opgenomen zouden moeten worden. Hij noemt in dat verband een paragraaf met sportaccommodaties, en enkele verwijzingen naar het onderzoek naar binnen-zwemwater. Hij vraagt het college zich te beseffen dat de raad heeft besloten dat er ook een onderzoek gedaan gaat worden naar buiten-zwemwater. Het college zat er niet op te wachten maar de raad gaat er over. Hij hoopt dat het college dit niet probeert te negeren met deze nota. Hij vraagt het college hierover duidelijkheid.

Her en der in deze nota wordt openbare ontmoeting omschreven. De jongerenontmoetingsplekken waren recentelijk weer in het nieuws in Vleuterweide. Dit is een plek die spanning oplevert waarover het bestuur zijns inziens moet spreken. Dit staat cryptisch omschreven als een plek waar jongeren moeten kunnen spelen en kunnen verblijven. Hij stelt voor in dit verband het beestje bij de naam te noemen en daarvoor plekken te vinden omdat die nodig zijn in een groeiende stad. Op die manier is ook sprake van relevante kaders voor nieuwe gebiedsontwikkelingen.

580 Hij mist in de zorgparagraaf de respijtzorglocaties. Die worden wel voor jeugd genoemd. In zijn beleving is het bestuur ook op zoek naar plekken waar mantelzorgers te ontlasten zijn doordat de mantelzorgontvangers een aantal dagen respijtzorg kunnen krijgen voor wie logeerkamers worden ingericht. Hij ziet die hier alleen staan voor de jeugd en het gezin, maar niet voor volwassenen en senioren. Volgens hem horen die daarbij.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) deelt de opvatting over mantelzorg. Mantelzorgers geven aan het liefst in huis hulp te willen zo dat ze zelf kunnen blijven omdat ze het zo moeilijk kunnen loslaten. Ze geven daaraan de voorkeur boven een paar dagen weg te zijn. Zij weet niet of het goed is met deze suggestie direct mee te gaan. Mogelijk moet dit eerst uitgezocht worden. Zij weet niet hoe het CDA hierover denkt.

590 **De heer Van Waveren** (CDA) merkt op dat de respijtzorg met extra hulp in huis formeel al geregeld is en dat blijkt ook een goed hulpmiddel te zijn. Het punt is dat het college suggereert een nietje te slaan door bestaand beleid. Het zoeken naar logeeradressen voor respijtzorg is volgens hem bestaand beleid. Wanneer dat niet zo is, verneemt hij dat graag van het college.

Het college zoekt ruimte voor prostitutie, coffeeshops, prostitutievoorzieningen. Waarom zijn die voorzieningen niet genoemd? Wanneer dit betekent dat het college de zoektocht opgeeft met deze nota, stemt hij direct in. Wanneer dat niet het geval is, vindt hij het fair ook die zoektocht te noemen en de dilemma's die daarmee samenhangen in kaart te brengen.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) begrijpt dat het CDA daarmee zegt dat de prostitutie en de coffeeshops behoren tot de definitie van maatschappelijke voorzieningen.

De heer Van Waveren (CDA) licht toe bezig te zijn met zijn lijst van dingen die horen bij staand beleid of hij het daarmee eens is of niet. Hij vindt dat die dingen opgenomen moeten worden wanneer het college een nota maakt

600 zoals het koersdocument. Hij denkt dat het bestuur die dilemma's in beeld moet brengen. Wat hem betreft zoekt het college die ruimte niet. Hij vindt het geen waardevolle maatschappelijke voorziening. Het college vindt van wel. Dan moet het college die ook opschrijven. Hij noemt in dit verband het spanningsveld in de stad. Vaker is al gesproken over de opvang van vluchtelingen. Nu heeft de gemeente de locatie aan de Haydnlaan. Zij had die opvang ook op andere locaties. Regelmatig is een discussie gevoerd over kleinschalig en grootschalig en wat in Utrecht te willen doen in het landelijke beeld en tussen andere steden. Hij verwacht in een dergelijk document als nu voorligt dat het college opschrijft voor de locatie in Oog in Al te gaan óf dat het nog zoeklocaties heeft. Dat zou op zijn minst een maatschappelijke taak van de gemeente moeten zijn.

De heer Bakker (D66) merkt op dat heer Van Waveren zojuist zijn politieke punt maakte over prostitutie en coffeshops. Hij noemt heel veel meer dingen niet. Hij vraagt of hij zijn bijdrage ook mag interpreteren als "we zien waarover het wel gaat, maar is het college zich bewust waarover niets is opgenomen in dit koersdocument?" Over winkels is bijvoorbeeld niets opgenomen, het lijken hem belangrijke maatschappelijke voorzieningen. Zo is het mogelijk oneindig lang door te gaan met deze lijst. De CDA-saus er afgehaald, zou hij dit een interessante vraag vinden in dit licht.

De heer Te Hoonte (VVD) is benieuwd naar de opvatting van het college en die van de heer Bakker. Dit gaat over de Omgevingsvisie, voor planologisch beleid. Daarin is een bestemming. Die bestemming heet maatschappelijk. Bovendien bestaan bestemmingen als winkelen, en kantoren. Hij vraagt of dit dan over alles gaat dat onder de bestemming maatschappelijk valt. Of gaat het over alles? Of is dit de Omgevingsvisie? In zijn overtuiging gaat het er nu om voor de Omgevingsvisie helder te maken hoe de kaders en de ambitiestructuren in elkaar zitten. Tot dat soort momenten moet het bestuur mogelijk even stoppen met dergelijke documenten als het koersdocument.

620 Dat roept zijns inziens nu slechts vragen op. Moet dit niet even terzijde geschoven worden?

De heer Bakker (D66) schudt het antwoord daarop ook niet zomaar uit zijn mouw. Zoals de heer Van Waveren stelt ook de heer Te Hoonte de vraag waar ligt de grens ligt, wat wel en wat niet. De domeinen die hierin worden genoemd zijn wat hem betreft heel logisch en heel herkenbaar. Aan de randen daarvan zit een aantal maatschappelijke voorzieningen, of voorzieningen met een zeer maatschappelijk kenmerk. De vraag is hoe daarmee om te gaan, hoe die hierin in te passen. Over het andere punt lijkt het hem heel zinvol de wethouder te horen over de duiding van het college dat doende is met de Omgevingsvisies.

De heer van Waveren (CDA) is aan het eind gekomen van zijn lijst. Hij wilde illustreren dat het bestuur momenteel beschikt over een slordig overzicht van wat het momenteel beschrijft. De lijst is niet compleet. Dat doet ernstig af aan de waarde van de nota.

630 Kijkend naar het overzicht van de nota's die bij de Omgevingsvisie horen, zit de nota Detailhandel, het omgevingskader Horeca. Met het koersdocument brengt het college alle sociale elementen in. Hij benadrukt dat hij dit een hele terechte en waardevolle discussie vindt. Hij is van mening dat het college die discussie niet goed heeft voorbereid.

De suggestie dat het allemaal geruisloos uit te rollen is, zal zeker niet het geval zijn. Dit gaat dilemma's opleveren. Dan helpt het om zo concreet mogelijk te zijn. Zo liep hij ook de bijlage door. Hij moest uitzoeken waar zaken die zijn opgenomen vandaan kwamen. Hij noemt het kopje normen en ambities. Hij leest heel vaak "onderzoeken", "afhankelijk van" en vraagt zich af of het helpt dit zo op te schrijven. Misschien moet het bestuur ook formuleren wat het bestuur nu aan opgaven ziet. Anders weet het bestuur bij gebiedsontwikkeling ook niet wat het daaraan heeft. De vraag is wat de bijlage betekent. Is die statisch op het moment waarop die vastgesteld is of zal die doorlopend gewijzigd worden?

640 Het college verwijst een aantal keren naar de uitvoeringsnota Zorg voor Jeugd. Die heet eigenlijk Uitvoeringsagenda Zorg voor Jeugd, wat lastig terugzoeken tot gevolg heeft. Voor de logeeropvang voor jongeren wordt gesproken over 4 – 6 locaties als een ambitie. Hij haalt die ambitie niet uit de Uitvoeringsagenda. Blijkbaar heeft het college die ergens anders bijverzonnen en als staand beleid in gezet. Het lijkt hem goed die lijst door te akkeren en daarbij na te gaan waar wat vandaan komt, wie het vastgesteld heeft, waarom het bestuur het afspreekt. Ook als er geen ambitie is genoemd zou die dan misschien wel geformuleerd moeten worden? Hij ziet de mogelijkheid

daartoe bij heel veel zaken. Die discussie bespaart hij de commissie. Hij heeft zich nu gericht op de vraag of wat nu voorligt zich goed vertaalt. Hij beantwoordt die vraag nadrukkelijk ontkennend. Hij legt de vraag voor of het een legitieme discussie is die wel gevoerd moet worden over wat het bestuur nodig heeft. Hij verzoekt het college deze waardevolle aanzet terug te nemen en daar nog een keer goed naar te kijken en de discussie goed voor te bereiden om die gezamenlijk dan goed te kunnen voeren.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat dit ook raakt aan de Omgevingsvisie Vleuten de Meern. Hij beschouwt dit document nu als tussen servet en tafellaken. Er is geen geld aan gekoppeld. Wat is veranderd wanneer de raad dit vaststelt? Daarnaast nodigt dit document uit tot micromanagement door de raad. Hij vraagt hoe dit te moeten zien in het licht van alle andere beleidsdocumenten in het licht van het brede sociale domein. Hij vraagt dit aan het college.

De Omgevingsvisie vormt het toetsingskader voor nieuwe ruimtelijke ontwikkeling. De vraag is of dit document wel voldoende kader biedt om tot een belangenafweging te komen. Het omvat normen, richtlijnen, uitgangspunten. Hoe kan de raad inzichtelijk krijgen hoe een afweging te maken. Biedt dit document voldoende handvatten voor een afweging? Uiteindelijk gaat het om het maken van keuzen in de raad. Wat hem betreft worden die bij voorkeur voorbereid door het college.

Uitgangspunten zijn benoemd. Hij loopt ze bij langs. Hij deelt mee dat zijn fractie het prima vindt dat ontmoeting centraal staat. Open wijk voor alle voorzieningen vindt hij ook goed. De voorbeelden die genoemd zijn, vragen vaak zelf om een concentratie in en rond de binnenstad. De vraag is om welke voorzieningen het gaat. Hij stelt voor realistisch te zijn; het aantal geschikte locaties in de stad is beperkt voor een groot deel van die voorzieningen. De VVD vindt spreiding belangrijk maar ook zorgvuldigheid bij nieuwe voorzieningen vooral als het gaat om het bewaken van draagvlak. De gemeente betaalde ook een dure les op het traject rond de tippelzone in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern. Hij vraagt of het bestuur nu ook gaat leren van eerder gemaakte fouten rond gevoelige voorzieningen? Hoe is dat in dit geval gedaan?

Toegankelijke voorzieningen noemt de heer Te Hoonte het beste voorbeeld voor waar de ambities veel verder reiken dan wat praktisch gezien is te realiseren. De opgave is enorm - hij noemt in dit geval Agenda22. Daar is de belemmerende factor niet een gebrek aan papier maar een gebrek aan middelen. Hij vraagt of het college het ongemak voelt dat het papier heel geduldig is en het koersdocument geen keuze of prioritering maakt.

Op slim ruimtegebruik kan hij zijns inziens niet tegen zijn, net zoals op flexibel bouwen en divers wonen. De VVD pleit daarvoor al jaren: plek voor allerlei doelgroepen in de stad. Soms denkt de VVD anders over de daarin te maken verdeling.

Als het gaat om de rol van de gemeente, geldt ook de eerdere opmerking dat dit document een aantal rollen beschrijft. Hij vindt die beschrijving keurig. Ook hier geeft het document geen concreet afwegingskader wanneer gekozen wordt voor welke rol. Hiermee beschouwt hij dit als een soort van collegeboek inplaats van een college-document.

Kijkend naar de richtlijnen zet de heer Te Hoonte uiteen in richtlijn 2 commerciële zorgpartijen te missen. Hij vraagt wat mis is met commerciële zorgpartijen. Wanneer is een partij commercieel en wanneer niet? Hij vraagt de verklaring van de wethouder voor de woordkeus als zou een commerciële partij geen bijdrage leveren aan de samenhang in de buurt. Hij vraagt hem deze woordkeus te verklaren.

Hij raadt het college af experimenteerruimte bij elke maatschappelijke voorziening bij voorbaat in te bouwen. Hij vindt het verstandig dit op wijkniveau te bekijken en niet op voorhand surplus in te bouwen. Hiermee verwijst hij naar de onder punt 3 genoemde experimenteerruimte.

Onder punt 4 wordt de relatie genoemd tussen scholen en sociale huurwoningen; hij vraagt toelichting daarop.

Met betrekking tot het proces merkt hij op dat de uitgangspunten en randvoorwaarden niet zijn opgenomen in het raadsvoorstel en dat ze daarmee moeilijk amendeerbaar zijn. Zijn voorstel is het raadsbesluit aan te passen en zowel de uitgangspunten als de randvoorwaarden expliciet op te nemen in het raadsbesluit. Daarmee zijn die

gemakkelijker amendeerbaar voor de raad. Dan is de verwijzing te vervallen. Hij vraagt of het college bereid is een dergelijke strekt ter vervanging te leveren.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) dankt het college voor dit koersdocument. Zij zoekt naar de aard van het document en naar waarover de raad zal besluiten. Dat neemt niet weg dat de ChristenUnie zich nadrukkelijk kan vinden in wat zij in dit document leest. Wel zijn verdere concretisering en keuzes nodig. Haar fractie wil het college daarbij graag helpen.

700 **De heer Van Waveren** (CDA) kan zich voorstellen dat de fractie van de ChristenUnie zich hierin kan vinden. Zijn punt is dat iedereen zich in deze tekst kan vinden. Enkele andere fracties stipten dat ook al aan. Hij vraagt of dit document voldoende scherp zal brengen in de te maken keuzes en voldoende richting aan het college om die te maken keuzes uit te voeren in de opdracht aan de raad.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) vindt dit een goed punt van de heer Van Waveren. Zij benadrukt als ChristenUnie graag het college te helpen met het maken van die keuzes. Volgens haar gaat het ook nadrukkelijk over de definiëring van wat maatschappelijke voorzieningen zijn. Ook in die zin is aanscherping mogelijk: waarover wel en waarover niet te spreken. Zij verneemt graag uit de bijdrage van de heer Van Waveren of hij in die zin daarover nog vragen heeft. Zij vervolgt haar inbreng in haar termijn.

710 Meerdere mensen gingen al in op de toenemende kosten. De ChristenUnie werd getriggerd door de open vraag over het realiseren van de ambities en de kosten daarbij en of de gemeente bereid is dit verdienpotentieel deels op te geven voor maatschappelijke voorzieningen. Zij verwacht dat het voor het college niet moeilijk is te raden dat haar fractie daarop ronduit bevestigend antwoordt. Al heel veel jaren pleit haar fractie voor nauwere afstemming en samenwerking tussen het ruimtelijke en het maatschappelijke domein in relatie tot de groei van de stad. Het is voor haar klaarblijkelijk dat keuzes gemaakt moeten worden en dat er knelpunten te verwachten zijn. Van haar fractie is ontmoeting cruciaal. Haar fractie is ervan overtuigd dat door middel van meer ontmoeting in de openbare ruimte sociale banden versterkt worden en dat dit zorgt voor meer bekendheid en verdraagzaamheid tussen verschillende groepen. Dit is een heel belangrijk thema, juist waar sprake is van een groeiende eenzaamheid en polarisatie.

720 Zij leest in het document dat ruimte moet uitnodigen tot verbinding en ontmoeting. Zij vindt dit een goed uitgangspunt maar vraagt wat het betekent, en bijvoorbeeld voor de inrichting van de Merwedekanaalzone. Op welke manier zorgt het bestuur ervoor dat openbare ruimte ook daadwerkelijk gaat uitnodigen tot ontmoeting. Zij vraagt hierop de reactie van de wethouder.

De VVD sprak al over de open wijk voor alle voorzieningen. De ChristenUnie onderschrijft het uitgangspunt dat alle wijken de verantwoordelijkheid hebben voorzieningen op te nemen. Zij beseft dat iedereen die liever niet in zijn achtertuin heeft. In het koersdocument wordt gesproken over "tenzij er zwaarwegende tegenargumenten zijn". Zij krijgt dan graag voorbeelden van zwaarwegende tegenargumenten. De heer Te Hoonte zei in haar ogen terecht daarmee in verband iets over de binnenstad. Het gaat haar om de tegenargumenten in de wijken om de voorzieningen niet te krijgen.

730 **De heer Te Hoonte** (VVD) licht zijn desbetreffende opmerking toe. Hij bedoelde met zijn desbetreffende opmerking dat veel van de mensen die van die voorzieningen gebruik maken er belang aan hechten dat die voorzieningen in de binnenstad zijn gesitueerd. Sommige groepen concentreren zich in de binnenstad, ook omdat ze de binnenstad een plezierige omgeving vinden om de dag door te brengen. Een en ander is ook lastiger naar buiten te brengen.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) dankt de heer Te Hoonte voor zijn toelichting. Zij vervolgt. Het combineren van functies, en ruimte voor ontmoeten, staat centraal. Het is mooi wanneer dit gebeurt in centra waar mensen in de buurt met allerlei buurtactiviteiten bezig zijn. Ze noemt in dit verband geloofsgemeenschappen en maatschappelijke relevante organisaties. Ze denkt daarbij aan buurtwerkkamers, voedselbanken, plekken waar huiswerkbegeleiding wordt gegeven, kerken of gebedshuizen of plekken waar ouderen kunnen verblijven. In Leidsche Rijn zag zij dat het soms 20 jaar duurde voordat geloofsgemeenschappen een plek konden krijgen.

740 De redelijk beperkte definitie van maatschappelijke voorzieningen valt haar fractie op. Daarover is zojuist ook een discussie gevoerd. Zij vindt wat zij leest prima. Dat neemt niet weg dat zij vraagt waarom geen woord wordt besteed aan religieuze voorzieningen. Dat was wat haar betreft net één van de lessen in Leidsche Rijn. Welke rol ziet het college voor zichzelf bij het faciliteren van deze vorm van ontmoeting in de stad? Zij zegt in dit verband dat in de opsomming op pagina 7 linksboven iets opgenomen had kunnen worden over religie. Zij merkt op dat religie ook een vorm is van cultuur.

Als het gaat om Divers Wonen, vindt de ChristenUnie perspectief bieden aan diversiteit binnen de woningmarkt echte noodzaak. Het gaat dan niet alleen om verschillende mensen die samenleven. Zij heeft de indruk dat mensen het juist prettig vinden samen te leven met gelijkgestemden en met mensen die herkenbaar zijn. Dit is ook opgenomen in het koersdocument. Zij voegt toe dat samenleven over generaties heen in het stuk nog ontbreekt binnen het versterken van de sociale basis. Het mogelijk maken van samenleven tussen ouderen en jongeren kan veel positieve gevolgen hebben. Zij noemt als voorbeeld studenten die mensen die op hoge leeftijd zijn, begeleiden.

Zij vraagt hoe het college flexibel bouwen voor zich ziet. Zijn dat maatschappelijke gebouwen met een flexibele indeling, of gebouwen die snel af te breken zijn? Zij vraagt hierop een toelichting.

Als het gaat om de vraag hoe dit koersdocument te gebruiken, zet mevrouw Streefland uiteen te lezen dat dit koersdocument houvast gaat geven om te kunnen monitoren of het niveau van voorzieningen voldoende in wijken en buurten aanwezig is en het aantal. Zij vraagt hoe concreet het gaat worden. Kan het bestuur daarover op dit moment concreter zijn? Hoe gaat het bestuur een en ander monitoren? Aan de hand waarvan gaat het bestuur toetsen en hoe frequent? Op welke manier zal de raad worden geïnformeerd?

760 **De heer Van Waveren** (CDA) verneemt desgevraagd van **mevrouw Streefland** (ChristenUnie) dat haar fractie de voedselbanken zeer relevant vindt. Zij wil graag een duurzame plek voor de voedselbanken. Dat neemt niet weg dat zij zou willen dat die niet nodig zijn in een stad als Utrecht. De voedselbanken zijn echter wél nodig.

De heer De Boer (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat het college de raad uitnodigt het koersdocument vast te stellen waarin het college aan de hand van zeven uitgangspunten en acht richtlijnen beschrijft hoe de gemeente een kwalitatief hoogwaardig voorzieningenniveau realiseert in een zich verdichtende stad. Steeds merkt zijn fractie dan dat het college in belangrijke nota's, koersdocumenten en voorstellen belangrijke begripsdefinities door elkaar haalt. Dat is niet goed voor het voorstel en voor de besluitvorming. De vraag is waarmee de raad straks akkoord gaat. Hij licht deze algemene reactie als volgt toe.

770 Een uitgangspunt is een veronderstelling; datgene wat vastligt, een aanname, een houvast, ontwikkeling van doelstellingen. Richtlijnen zijn aanwijzingen, instructies en voorschriften. Een doelstelling is een ding, een situatie, een te bereiken prestatie. Die wordt SMART geformuleerd.

Met betrekking tot het koersdocument constateert de heer De Boer dat drie van de zeven uitgangspunten eigenlijk doelstellingen zijn. De rest van de uitgangspunten zijn eigenlijk richtlijnen. Wanneer het bestuur een doelstelling als uitgangspunt opneemt in het stuk zonder daaraan SMART geformuleerde uitwerkingen te maken, voorspelt hij dat het bestuur die doelstellingen niet gaat realiseren. Het is niet bekend naar welk prestatie toegewerkt moet worden. Wanneer een richtlijn als uitgangspunt benoemd wordt, is er geen aanwijzing, geen instructie, en geen voorschrift.

780 Hij vraagt of het college zich bewust is van het feit dat uitgangspunten geen doelstellingen en richtlijnen kunnen zijn. Hij vraagt of het college onderkent dat de genoemde uitgangspunten, benoemd in het koersdocument, eigenlijk doelstellingen en richtlijnen zijn.

Dan spreekt de heer De Boer nog niet over het stellen van randvoorwaarden. Randvoorwaarden komen al helemaal niet terug in dit document. Hij had dat eigenlijk wel verwacht. Door het stellen van doelen moet het college ook de gegevens en feiten formuleren die grenzen stellen aan het doelbereik.

Met betrekking tot de vermelde richtlijnen constateert hij dat die eerder aanbevelingen zijn in plaats van de al eerder vermelde aanwijzingen, instructies en voorschriften. Hij begrijpt dat daaruit de woordkeuze te begrijpen is

van: “zorg voor”, “houdt rekening met” en “wees zuinig”. Hij vraagt of het college het met hem eens is dat de vermelde richtlijnen eerder aanbevelingen zijn.

790 De heer De Boer constateert dat de inhoud van een belangrijke onderlegger voor toekomstige Omgevingsvisies aan de basis rammelt. Wat zijn fractie betreft moet het koersdocument herschreven worden; dit vanwege het ontbreken van uitgangspunten, randvoorwaarden en richtlijnen. De vraag is waarmee de raad straks gaat instemmen. Hij vraagt hierop het antwoord van het college.

De wetgeving op het terrein van de Omgevingsvisie wil bijdrage op de daarop gebaseerde regels. Op vele plekken wordt onder andere eenvoudigheid, overzichtelijkheid, transparantie bepleit. Hij stelt voor te beginnen met de uniformering van het jargon voordat Utrecht de Omgevingwet implementeert, of te wel dezelfde begrippen met dezelfde begripsomschrijving te gebruiken. Dat dient de eenvoud en overzichtelijkheid voor de inwoner die de gemeente meer zal laten participeren in de planvorming.

800 Het hoofdstuk richtinggevende trends op opgaven, doet een hoofdstuk Externe Analyse vermoeden. Dat is een misverstand. Het is een trend dat jongeren meer tijd doorbrengen achter een beeldscherm. Vervolgens in een stuk een pleidooi tegenkomen voor de inclusieve school, houdt een doelstelling in die in de normenbijlage deels SMART wordt gemaakt. Het college vraagt van de raad geen bekrachtiging van die doelstelling. Waarom vraagt het college in het raadsvoorstel niet de keuze voor inclusieve scholen te bekrachtigen? Dit geldt ook voor de keuze dat de gemeente bij de behoefte aan ruimte bij buurtinitiatieven de basisvoorziening hiervoor faciliteert. Er moet maar geld zijn voor die basisvoorziening, er moet maar dekking zijn, zo zegt de heer De Boer. Hij vraagt of zijn fractie daarvan kan uitgaan. Hij krijgt daarop graag het antwoord van het college.

Hij vindt weer een doelstelling bij de zin “dit vraagt om flexibele ruimte voor het onderdeel laten uitmaken door nieuwe woonconcepten van de stedenbouwkundige opzet.” Ook daarvan wordt bekrachtiging niet gevraagd. Het college had die bekrachtiging zijns inziens wel kunnen vragen.

810 Op bladzijde 8 wordt uitspraak gedaan van het feit dat de toenemende kosten voor het realiseren van de maatschappelijke voorzieningen gedekt worden uit de middelen toegekend middels het groeikader. Hij stelt voor te beseffen dat het koersdocument een wenselijkheidprogramma inhoudt. Het moet nog blijken of dekking te vinden is voor alle wensen – tussen wenselijkheid en mogelijkheid zijn verschillen. Mocht dit tot een raadsbehandeling komen, zal zijn fractie een motie indienen om het koersdocument te beschouwen als een wenselijkheidprogramma.

Hij merkt op dat al inbreng is geleverd over private grondeigenaren.

820 In de paragraaf Investerings op bladzijde 8 vindt hij de ambitie van het huidig college: “groei opgevangen door verdicht groen, duurzaam en toegankelijk en economisch sterk met behoud van het sociale gezicht”. Daarom trekt Stadsbelang Utrecht een hele andere visie: een sociaal gezicht met bestaande woningnood. Zijn fractie pleit voor een snellere aanpak van de woningnood door woningbouw in Rijnenburg vóór 2032. Geen windmolens maar daken met dakpannen als zonnepanelen.

Telkens wanneer de voorstellen van het college het relevant doen zijn, zal zijn fractie in de raad een motie indienen of een amendement waar die van toepassing is, gericht op deze snellere aanpak van de woningnood voor het behoud van het sociale gezicht van Utrecht.

“Kansrijke combinaties” op bladzijde 11 levert vragen op als “waarmee de Buurteams te combineren zijn”: met de eerste lijns gezondheidszorg of met de dagopvang/dagbesteding? Of vanwege de zichtbaarheid met de huisarts en de fysiotherapeut. Hij vraagt of de raad dit soort richtlijnen kan accepteren.

830 Transparantie en duidelijkheid voor de inwoner leiden tot de vraag of het bestuur in de basisstukken van de Omgevingsvisie dilemma's en onderzoeken moet verwerken zoals in de kansrijke combinaties. Voor de gewenste huisvestinglocaties voor de jeugdgezondheidszorg vindt momenteel een verkenning plaats, mogelijk gekoppeld aan een bibliotheekfunctie. Dat vraagt nader onderzoek naar omvang en behoefte aan passende woningen in het vergrijsde Utrecht. Hij vraagt of dit soort zaken gewenst zijn in een onderlegger voor de Omgevingsvisie.

In de paragraaf Divers Wonen op bladzijde 12 leest hij een duidelijke keuze. Hij vraagt of het college kiest voor woonmilieubuurt in een wijk. Zo nee, wat verstaat het college onder de genoemde "optimale diversiteit" in de verschillende wijken?

Op bladzijde 13 staat vermeld "mogelijk financieel knelpunt bij het onderwijs" omdat de normbedragen niet toereikend zijn voor de duurzame ambities van schoolbesturen en hun college. Diezelfde spanning tussen wensen en mogelijkheden ziet hij niet verwoord bij het reserveren van ruimte in de plinten van maatschappelijke initiatieven met maatschappelijke huren. Hij vraagt of hij "de maatschappelijke huren" hier mag vertalen als marktconforme. Hij zou hierop graag een antwoord willen krijgen.

840 Bij de rol van de gemeente kiest de tekst vaak voor het persoonlijke voornaamwoord "we". In notities over burgerparticipatie en overheidsparticipatie wordt gepleit voor een terugtrekkende overheid die bij voorkeur kiest voor het initiatief bij de burger en desgevraagd voor hulp van de overheid. Dat kan betekenen als overheid te wachten op initiatieven van groepen burgers en niet zelf het initiatief te nemen. Daarvoor wordt in notities gepleit voor voorlichting aan inwoners over hoe te participeren/dan wel hoe initiatieven te nemen. Hij vraagt of het college met zijn fractie van mening is dat de gemeente een afwachtende houding moet aannemen om de burgermaatschappij zodanig te laten groeien dat inwoners het initiatief nemen. Daarmee rondt hij zijn bijdrage af.

Mevrouw Van der Veen (Student & Starter) complimenteert het college met dit koersdocument. Haar fractie ziet hierin een visie en een koers. Haar fractie geeft het college wel een aantal punten mee en legt ze ter discussie voor aan de raad. Die punten gaan over de voorgestelde keuzes in het document. Haar fractie wil ook benoemen waar de gestelde koers nu niet strookt met de praktijk en bovendien zal haar fractie ingaan op de invloed van dit document. Daarnaast heeft haar fractie nog enkele ideeën die zij graag terug zou willen zien, zoals verticaal bestemmen, alternatieve stadscentra, wat nu te doen met de uitstroom maatschappelijke opvang, en jongerenhuiskamers?

Voor wat betreft de eerder genoemde beleidskeuzes, het financieel rendement, het opgeven van verdienpotentieel, sluit haar fractie zich aan bij de inbreng van de ChristenUnie. Daarop geeft zij een bevestigend antwoord. Zij vraagt zich af waarom dit als vraag is geformuleerd. Maatschappelijke voorzieningen zijn in haar ogen de randvoorwaarden die nodig zijn om als een snel groeiende stad niet aan zijn eigen succes ten onder te gaan. Haar vraag is dan wel of de gemeente kritisch zou moeten kijken naar haar eigen vastgoed en grondbeleid. Zoals GroenLinks, ziet haar fractie graag verder onderzoek hiernaar en ziet ze graag duidelijkheid over wat hiermee verder te doen. Maatschappelijke voorzieningen hebben niets te maken met filantropie. Die zijn broodnodig om de stad gezond, levendig en aangenaam te houden. Zonder goede voorzieningen voor zorg, welzijn, sport en cultuur, wordt de stad duidelijk onaantrekkelijker. Dat is in niemands voordeel en heeft ook geen voordeel als het gaat om de grondwaarde.

860 Zij herinnert de wethouders er aan dat op dit moment de benoemde koers in het document niet in de praktijk terug te vinden is. Haar fractie vraagt zich af wanneer en op welke manier zij dit wél gaat terugzien. Ze denkt daarbij bijvoorbeeld aan het actief aanleggen van volkstuinen, innovatief goede daken, vrijrijdbare borders, maar ook maatschappelijke voorzieningen in de openbare ruimte, zoals hangplekken en plekken voor sport. Ze denkt daarbij ook aan professionele ruimtes voor amateurkunst. Zij vraagt hoe die ambitie zich verhoudt tot bijvoorbeeld de onwelwillendheid waarmee de raad werd geconfronteerd als het ging om het behoud van het pand aan het Domplein van het UCK als bovenwijkse voorziening. Die heeft ook een stadsbrede maatschappelijke functie. Voor wat betreft het combineren van functies en slim ruimtegebruik, sluit haar fractie zich graag aan bij de inbreng van D66 en GroenLinks. Zo proberen sportaccommodaties al jaren van alles, maar krijgen ze de zalen tijdens werkuren niet gevuld. Wat zal de gemeente dan concreet anders gaan doen met deze koers in de hand? Tijdens het volgen van dit debat viel haar de overpeinzing in of de Omgevingsvisie Vleuten-De Meern er anders zou hebben uitgezien wanneer dit koersdocument als leidraad voor de maatschappelijke gebiedontwikkeling al gereed was geweest.

De volgende ideeën zou haar fractie graag terugzien in het koersdocument: verticaal bestemmen. Als het gaat om slim ruimtegebruik zijn in haar overtuiging hogere doelen te stellen. Haar fractie wil onder meer gaan inzetten op verticaal bestemmen; dan zijn ook in de hoogte meer maatschappelijke voorzieningen te vinden. Het bestemmen van gebieden stopt niet bij het inrichten van kavels, maar kan veel verder gaan. Zij merkt op dat de leukste buurtjes een beetje chaotisch zijn, vol van reuring met ruimte voor ontmoeting. Haar fractie zou dit willen terugzien in de te bouwen verticale buurten. Dan zijn ook in de hoogte voorzieningen te vinden voor sport, cultuur en misschien zelf voor onderwijs.

In dit koersdocument leest zij dat ruimte moet zijn voor de rustigere én de meer dynamische woonmilieus. Haars inziens ontbreekt het de stad vooral aan de dynamische woonmilieus. Student & Starter zou bij nieuwbouwwontwikkelingen graag expliciet de plekken aangewezen willen zien als woonmilieus met reuring: plekken waar de omgeving iets luidruchtiger mag zijn, met ruimte voor voorzieningen in de 24 uur's economie en met de zogenaamde rafelranden zoals ook gezegd door D66.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) is een groot voorstander van iets meer rust en bezinning waar dat mogelijk is. Zij begrijpt het punt van Student & Starter. Zij vraagt naar locaties als voorbeelden.

Mevrouw Van der Veen (Student & Starter) attendeert op de nieuwe gebieden die in ontwikkeling zijn, zoals de Merwedekanaalzone. Zij attendeert ook op de leegstaande panden op het bedrijfsterrein Lageweide. Wanneer de gemeente daar slimmer zou bestemmen zou zij daar prima tijdelijke rafelrandjes kwijt kunnen. Zij vervolgt haar inbreng.

Ze maakte zich in een eerder stadium boos over het tempo in het opvangen van de uitstroom uit de maatschappelijke opvang. Zij vindt het fijn terug te zien dat in het koersdocument het besef er is dat jongeren die vastzitten in een instelling, die instelling de meest risicovolle en duurste positie is waarin ze zich in de stad kunnen bevinden. Daarom vindt zij dat het tijd is zelf de regie te nemen. Dat betekent niet alleen een en ander uitzetten bij De Stuw, maar ook private partijen betrekken. Zij spreekt nu niet over een project als Kamers met Aandacht maar over een constructieve regiefunctie die de gemeente zal moeten vervullen. Zij sluit zich aan bij het punt dat de PvdA hierin maakte.

Veel partijen hebben ideeën over de jongerenhuiskamers. Haar fractie ziet graag de jongeren met ideeën komen over hoe hun huiskamer er uit komt te zien en vooral ook veel ruimte onbestemd te laten zo dat de jongeren zelf initiatief kunnen ontwikkelen of niets kunnen doen.

Hiermee rondt zij haar bijdrage af. Zij verneemt graag wat de wethouders hierover denken.

De voorzitter verneemt dat de heer Sungur van DENK op dit onderwerp geen inbreng heeft. Hij concludeert dat daarmee de commissie aan het einde is gekomen van de eerste termijn in de bespreking van dit koersdocument. Hij schorst de vergadering voor ongeveer 10 minuten tot 21.55 uur waarna hervatting volgt voor de beantwoording door het college.

Het college

Wethouder Van Ooijen dankt de commissie voor de inbreng in de eerste termijn. In algemene zin gaat hij eerst in op waarmee het college bezig is in deze nota. Bijna elke fractie zei iets over de status. De vraag is gesteld wat er nu verandert en wat het koersdocument precies inhoudt. Naast kritische inbreng hierover, hoorde hij ook positieve connotatie. Hij tekende op en onderstreepte "het idee is goed".

Het college is aan de slag gegaan vanuit de vraag hoe alle ruimtelijke ontwikkelingen goed te combineren in de stad met de maatschappelijke. Hoe ervoor te zorgen dat die twee nauw aan elkaar verbonden werelden goed bij elkaar landen. Het idee is niet op te schrijven waar en hoe alle afzonderlijke ontwikkelingen te realiseren. Het college beoogt in de ontmoeting van het maatschappelijke met het ruimtelijke een visie te ontwikkelen, het grotere gesprek te voeren over hoe een en ander te combineren op concrete plekken en locaties. Uiteindelijk moet het daar landen. De wethouder is het er over eens dat in dat opzicht nog zaken te verbeteren zijn. De commissie

deed in die zin ook suggesties die daarop goed aansluiten en die de kracht van het document versterken. Wat hem betreft omarmt het college die suggesties zoveel als mogelijk. Hij zal daarvan de detaillering geven en zal vervolgens ingaan op de inbreng van de afzonderlijke fracties. Het college neemt dit stuk niet terug maar gaat aan de gang met de suggesties die de commissie heeft gedaan. De VVD deed onder meer de suggestie in het raadsbesluit de richtlijnen en uitgangspunten op te schrijven. Dit zegt hij alvast toe. Het college heeft nu de intentie het stuk rijper en voldragener te maken. Over het geheel genomen trof hem aangenaam de positieve grondhouding in de commissie over dit koersdocument.

Terecht is de vraag gesteld of dit wel precies conform het bestaande beleid is. Het college zal daar goed naar kijken. Is de aansluiting goed? Het is de ingewikkelde opgave om alle maatschappelijke voorzieningen bijna in één oogopslag in beeld te krijgen en vervolgens mee te nemen in de ruimtelijke ontwikkelingen. In andere verbanden buiten de gemeente verneemt de wethouder enthousiaste reacties op deze aanpak.

Mevrouw Van der Veen (Student & Starter) vraagt hoe de raad deze geschetste koers gaat terugzien in concrete beleidsstukken van wethouder Van Ooijen, de visie op Sportaccommodaties en zelfbeheer. Verwijst hij hier naar terug?

Wethouder Van Ooijen betreft het antwoord op deze vraag bij zijn inleiding. Eigenlijk is het andersom. Eigenlijk zouden al zijn collega's aanwezig kunnen zijn. Vragen over financiën zijn bijvoorbeeld ook gesteld. Met deze afvaardiging probeerde het college een en ander behapbaar te maken. In feite doet het college het andersom: binnen de bestaande beleidsterreinen wordt het beleid gemaakt. Daar wordt het ook neergezet en met de commissie en met de gemeenteraad besproken en vastgesteld. Vervolgens vindt het zijn route naar dit document, bijvoorbeeld ook naar de bijlage, waar het nietje is gemaakt. Vanuit die route gaat het college terug naar het koersdocument. Het is niet de bedoeling om in het koersdocument alle discussies te voeren over wat de raad van alle verschillende ambities vindt, of de raad van mening is dat het om scherpere kaders moet gaan of om scherpere normen. Hij zal vaker terugverwijzen, bijvoorbeeld naar de Woonvisie. Een aantal vragen gaat nadrukkelijk daarover. Pas daar worden de besluiten genomen. Vervolgens neemt het college die mee naar het koersdocument. Het gaat niet om de omgekeerde route.

Mevrouw Van der Veen (Student & Starter) vraagt waar dan onder meer de afweging gemaakt wordt tussen investeringen en grondbeleid. Bij behandeling op losse beleidsvelden wordt steeds terugverwezen naar andere momenten waar dat aan de orde is. Is het koersdocument de behandeling van dat vraagstuk: hoe gaat het bestuur grondbeleid inzetten?

Wethouder Van Ooijen merkt op dat verschillende vragen gesteld zijn over het financiële aspect hieraan. Zijn collega Verschuure zal hierover meer gaan zeggen. Hierin zit een financiële component op visieniveau. Uiteraard zijn er de financiële afspraken die op elk beleidsniveau gelden. Die zijn onverminderd van kracht. Hierin zit ook een financieel deel op visieniveau. Hij noemt in dit verband het groeikader en de opbouw die daarin wordt gehanteerd. Zijn collega zal daar nadrukkelijker op ingaan.

De heer Te Hoonte (VVD) probeert dit goed te begrijpen. Het bestuur heeft een Omgevingsvisie. Daarover is ooit gezegd daarin allemaal losse documenten te hangen juist omdat niet voorzien werd dat het heel problematisch zou worden om een en ander naar één groot integraal document uit te schrijven en dat het om een snelle manier zou gaan van invoeren. Nu is het bestuur aanbeland bij een document waarbij het een soort van integraliteit nastreeft. Dan vraagt hij zich af waarom niet de hele Omgevingsvisie wordt herschreven naar een integrale Omgevingsvisie. Dat is niet gedaan. De Woonvisie hangt ook in de Omgevingsvisie. Hij concludeert dan dat het om een interne verwijzing in hetzelfde document gaat. Hij voorziet een heel complex geheel.

Wethouder Van Ooijen zet uiteen te proberen de complexiteit iets op te heffen. Als het gaat om de Omgevingsvisie kan hij beter het antwoord laten aan zijn collega wethouder Verschuure.

De heer Te Hoonte (VVD) formuleert het anders. De wethouder zei zojuist dat wanneer de Woonvisie is vastgesteld, die visie in het koersdocument wordt verwerkt. Dat suggereert dat het koersdocument na de Woonvisie nog een keer terugkomt of pas in deze raad behandeld wordt nadat de Woonvisie is vastgesteld. Of het bestuur hangt

de Woonvisie ook in de Omgevingsvisie, óf het bestuur zal elk document steeds op alles aanpassen. Hij vraagt hierover helderheid.

Wethouder Van Ooijen verschaft die helderheid. Het gaat om het algemene mechaniek. Hij heeft geprobeerd dat mechaniek te benoemen. Het mechaniek dat nu is gekozen, is om het bestaande beleid als uitgangspunt te nemen. Dat ligt vast. Op basis daarvan kiest het college de doorvertaling naar het koersdocument.

De vraag is nu hoe een en ander volgordelijk in zijn werk gaat. Op sommige punten kiest het college voorzichtigere termen om uiteindelijk voldoende ruimte te geven aan het maken van de specifieke keuzes in het bestaande beleid. In dit verband noemt hij als voorbeelden voldoende sociale huurwoningen. Er is altijd een wisselwerking. Het bestaande beleid is het uitgangspunt. Het college maakt daarbovenop een vertaling in het koersdocument. Dat is niet een één op één doorvertaling van wat is opgeschreven om dat dan samenvattend op te nemen in het koersdocument. Het college zet een laag daar bovenop: wat zijn de richtlijnen en de uitgangspunten die daarbij gelden? Dat is ook het hart van dit stuk. Het deel daarna is niet voor niets verschoven naar de bijlage. Dat gaat meer over de concrete invullingen.

De heer Te Hoonte (VVD) houdt het idee als maakt het college het nodeloos complex. De wethouder had ook kunnen zeggen het gedeelte over de sociale huurwoningen te schrappen en dat te doen bij de Woonvisie en het koersdocument gericht te maken op waarom het gaat. Op die manier verwacht hij continue kruisbestuivingen tussen documenten die eigenlijk slechts één document vormen, namelijk de Omgevingsvisie. Hij roept het college op die afstemming nog eens goed te gaan doen en een en ander te organiseren.

De heer Van Corler (GroenLinks) hoort de wethouder zeggen dat het één richting opgaat, van beleidsdocumenten naar het koersdocument. Hij neemt aan dat het uiteindelijk ook om een wisselwerking zal moeten gaan. Juist de zaken waarvan het bestuur hier de combinatie zoekt, zullen op een of andere manier zijn weerslag moeten krijgen in hoe een aantal zaken aan te pakken. Hij noemt als voorbeeld de huisvesting van scholen en de IKC-ontwikkeling. Hij ziet daarin wél een wisselwerking. Hij vraagt of zijn aanname juist is.

Wethouder Van Ooijen gaat terug naar de woorden van de heer Te Hoonte over de afstemming. Hij heeft zijn oproep goed gehoord. Het college gaat met dit document nog eens goed aan de slag om na te gaan waar het compleet is en waar het nog vollediger kan. Tegelijkertijd zegt hij ook richting de heer Van Waveren dat dit document zeker niet in een achternamiddag tot stand is gekomen. Hier ligt zeer zorgvuldig werk aan ten grondslag. Hij neemt afstand van de idee als is het samengeraapt. Uit dit gesprek blijkt het complexe om een en ander goed integraal aan te pakken. Daaruit blijkt ook de noodzaak dit te doen. Hij onderschrijft met de commissie dat dit een succesvolle poging kan worden.

Als het gaat om de vraag of het eenrichtingsverkeer of tweerichtingsverkeer is, zet de wethouder uiteen dat het mechaniek dat het college heeft gehanteerd dit koersdocument neer te zetten eenrichtingsverkeer inhoudt. Nu gaat het bestuur niet de discussie voeren over al die verschillende normen. Daarvoor zou hij het voltallige college nodig hebben. De commissie heeft gelijk dat in de praktijk het juist de kunst is een en ander bij elkaar te brengen. Juist als het gaat om concrete gebiedsontwikkelingen denkt het college op het niveau van functies van bestaande voorzieningen. Zijn functies met elkaar te combineren? Het gaat om een vermenging en samenhang van de verschillende onderdelen van bestaand beleid.

De heer De Boer (Stadsbelang Utrecht) gaat in op de woorden van de wethouder over "zorgvuldig werk". Hij herhaalt zijn argumenten over door elkaar gebruikte uitgangspunten, richtlijnen, doelstellingen. Hij betwijfelt de beweemde zorgvuldigheid.

Wethouder Van Ooijen heeft geprobeerd het betoog van de heer De Boer te volgen. Hij denkt dat er verschil van inzicht is over welke terminologie in deze context te gebruiken en wanneer. Hij is het er over eens dat de ene richtlijn net iets anders is dan de andere. Hij benadrukt dat het college deze terminologie heeft gekozen. Hij houdt er aan vast hiermee uit de voeten te kunnen. Hij is geen voorstander van deze semantische discussie. Daarmee zou het bestuur aan de opgave in de stad geen goed doen; dan discussieert het alleen over theorie.

De heer De Boer (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat het college "Ontmoeten Centraal" een uitgangspunt noemt. Volgens hem is dit een doelstelling. Wanneer gesproken wordt over terminologie en dit de basis is, verwacht hij dat het lastig wordt dit koersdocument te bespreken.

Wethouder Van Ooijen merkt op dat de standpunten over en weer helder zijn. Hij vervolgt zijn beantwoording.

1020 **De heer Te Hoonte** (VVD) doet een laatste poging. De wethouder wil het nog completer maken. Mogelijk, zo veronderstelt hij, moet er iets uit. Hij herhaalt zijn argument dat zaken in het koersdocument zijn opgenomen die al in een ander document staan dat onderdeel uitmaakt van hetzelfde document, namelijk de Omgevingsvisie. Dat is wat hem betreft niet helder. Hij benadrukt dat voor de stad Utrecht één Omgevingsvisie bestaat. Alles wat het bestuur daar in hangt is onderdeel daarvan. Het is niet nodig alles op elke plek te herhalen. Dat zou tot gevolg hebben dat gecontroleerd moet worden of op de verschillende plekken hetzelfde is geschreven. De inwoner van de stad die initiatief wil nemen, zou dan straks 26 nota's moeten uitprinten plus wijk- en buurtbeleid en moeten nagaan of in dit Koersdocument iets over de school staat die hij wil beginnen. Mogelijk staat dan daarover ook nog iets in het ruimtelijk document. In de wijkvisie van Vleuten-De Meern leest hij dan bij wijze van spreken dat er eigenlijk geen scholen meer bij mogen. Hij voorziet zo geredeneerd mogelijkheden onderwerpen te schrappen.

1030 **De voorzitter** roept de commissie op niet in herhaling te vervallen.

Wethouder Van Ooijen merkt op dat hij naar zijn collega wethouder heeft verwezen als het gaat om de relatie met de Omgevingsvisie. Hij vraagt de voorzitter zijn collega hierop in te laten gaan.

Wethouder Verschuure bevestigt de juistheid van de inbreng van de heer Te Hoonte. Het bestuur houdt zich bezig met het maken van één allesomvattende Omgevingsvisie. In het college is vandaag ook een besluit genomen om al het vastgelegd beleid te hernoemen naar die Omgevingsvisie toe. Dat besluit zal naar de raad gaan. Hij refereert aan het eerder besproken nietje. Hij verbindt dit koersdocument meer met de RSU dan met de Omgevingsvisie. Hij noemt in dit verband de eerdere inbreng "de stip op de horizon". Dat zit ook in Omgevingsvisies.

1040 De Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU) heeft primair een stenig karakter. Het college heeft geprobeerd daarnaast een maatschappelijk koersdocument te leggen. Dat is de invulling of het stutten van de RSU. Daarmee is binnen het maatschappelijk domein nagegaan wat nog meer nodig is naast het uitrollen van de ruimtelijke strategie. Het college is voor de RSU bezig demografische modellen toe te passen op de ontwikkeling van de woningbouw en de consequenties ervan voor dichtheden en groen. Daarvoor bestaan verschillende maatstaven. Net zo belangrijk is de consequentie van de ruimtelijke strategie voor het maatschappelijke in de doelstellingen. Hoeveel sportvelden zijn nodig? Hoeveel volkstuinen? Et cetera. Om voor dergelijke zaken een leidraad te hebben, is dit koersdocument opgesteld. Nieuw is het nauwkeurig bezien of de uitgangspunten nog bij elkaar passen. Daarin zijn de huidige maatstaven meegenomen. In die zin zitten in dit koersdocument nieuwe aspecten.

1050 **Mevrouw Van der Veen** (Student & Starter) doet het college de suggestie naast het nietje te kijken naar de digitale mogelijkheden tot bundeling. De vraag is hoe de verwevenheid te laten zien. Daarvoor is digitaal veel meer ruimte dan analoog. Zij adviseert het college daarvoor ook budget vrij te maken. Zij adviseert een integraal document te maken waarin mensen wezenlijk zaken kunnen vinden en waarin zij de verbanden kunnen zien.

Wethouder Verschuure concludeert dat dit mooi in lijn komt met de toezegging die hij afgelopen donderdag deed, ook als het gaat om de participatievorm als digitaal ontsluiten. Dat is ook voor de Omgevingsvisie en de RSU heel belangrijk.

De voorzitter stelt voor terug te gaan naar de beantwoording door wethouder Van Ooijen.

Wethouder Van Ooijen zal ingaan op de maatschappelijke trends en vragen. Zijn collega zal dan ingaan op de meer ruimtelijke kant aan de discussie.

GroenLinks stelde vragen over de toegankelijkheid, en miste het VN-verdrag. De wethouder vindt dit een waardevolle suggestie. Het college zal die opmerking opnemen.

1060 Met betrekking tot de integrale Kindcentra (IKC) begreep de wethouder dat er een verschil zit tussen nieuwe en bestaande panden. Dat verschil is nog niet goed geland in deze nota. De kosten zijn vooral verschillend. Dit zou beter kunnen landen in het koersdocument.

Mevrouw Assen (PvdA) begrijpt dat dit de portefeuille van de wethouder niet is en dat hij daarover niet kan uitweiden. Zij volgt de wethouder in dezen niet. Zij vraagt of hij meer kan zeggen over het onderscheid dat zou zitten tussen een bestaand of een nieuw pand.

De heer Van Corler (GroenLinks) merkt op dat de discussie daarover niet gaat. Het gaat over de vraag hoe de gemeente invulling gaat geven aan de afspraak om niet alleen te faciliteren maar ook te stimuleren en daarin een actieve houding aan te nemen. De houding nu is initiatieven af te wachten en na te gaan wat mogelijk is te doen.

Wethouder Van Ooijen vraagt ambtelijke ondersteuning voor nadere technische uitleg over het verschil.

1070 **Mevrouw Tukker** (ambtelijke ondersteuning) bevestigt dat het college de IKC's wil faciliteren. Daarover is het college ook in gesprek met enkele scholen vanuit het beleidsterrein onderwijs. Te zien is dat de vragen tweeledig zijn. Wanneer het college dit gaat faciliteren wekt het ook verwachtingen. Daarbij zijn verschillende beelden van wat onder faciliteren wordt verstaan. Het college houdt vast aan de gezamenlijke visie. Het college wil voorkomen dat scholen willen renoveren en dat zij daarvoor een samenwerkingspartij gaan zoeken om gezamenlijk een IKC op te zetten. Het moet intrinsiek vanuit de visie komen. Bij nieuwe initiatieven is dat beter vast te leggen aan de voorkant en beter gezamenlijk uit te zoeken. Het college is nog in gesprek over het faciliteren. Zij benadrukt niet de beleidsadviseur te zijn die aan tafel zit. Zij heeft deze informatie uit de tweede hand ontvangen.

1080 **De heer Van Corler** (GroenLinks) merkt op dat het niet alleen gaat over faciliteren maar ook over stimuleren. Hij ziet in het faciliteren ook hobbels. Hij verwacht een meer actieve rol van de gemeente. Die actieve rol ziet hij niet hierin. Hij hoopt dat het college dit kan meenemen in een volgende versie van dit koersdocument.

Wethouder Van Ooijen zal nagaan of dit volledig is opgeschreven op basis van wat is afgesproken. Hij begrijpt dat GroenLinks dit vraagt. Hij neemt de nuance mee die hij vanuit ambtelijke bron meekreeg.

Met betrekking tot de groene schoolpleinen zet de wethouder uiteen dat het daarover precies gaat: hoe is hier een en ander slim te combineren? In het document is ook opgenomen dat Jantje Beton de minimumnorm is. Over die en dergelijke slimme combinaties gaat het koersdocument.

De vraag is gesteld over "Het faciliteren van een zinvolle vrijetijdsbesteding" wanneer iemand bepaalt wat zinvol is. Dit laatste is hij eens met de inbreng vanuit de commissie. Hij stelt voor de tekst daarop na te lopen. Een plek om rond te hangen vindt hij veel gevraagd in dit verband omdat een hangplek overlast kan veroorzaken.

1090 **De heer Van Corler** (GroenLinks) merkt op dat zijn opmerking over "het zinvolle" betrekking had op de typische zegswijze. Hij zou het fijn vinden wanneer dit op een andere wijze geformuleerd kan worden. Zijn boodschap is, vooral uit te gaan van wat de jongeren zelf willen. Hij adviseert het college dit onderwerp niet te benaderen vanuit overlast. Dat is wat hem betreft niet de kern waarom het bestuur iets met jongeren wil.

Wethouder Van Ooijen is dat met heer Van Corler eens. Hij zal dat kritisch bekijken.

Gesproken is over jongerenontmoetingsplekken. Het college maakt voor diverse plekken bewuste keuzes. Het college wil dat toevoegen aan dit document. In die zin sprak hij over het compleet maken van het document.

De wethouder wil niet te uitgebreid ingaan op het Wmo-beleid in dit verband, daar waar vanuit de commissie gevraagd is naar het borgen van het ambulant maken van de GGZ. Hij zet uiteen dat dit een belangrijke factor is in de GGZ-gebiedsteams. Die spelen daarin een prominente rol. Wanneer het college die nog onvoldoende positie heeft gegeven in dit koersdocument, zou het dat alsnog kunnen doen. Het betreft hier de inhoud en de achtergrond van beleid.

1100 De vraag of een extra locatie nodig is voor maatschappelijke opvang, beantwoordt de wethouder met uiteen te zetten dat het college zijn visie gaf op de daklozenopvang, het Rekenkamerrapport heeft besproken, een plan van aanpak heeft geschreven. Ondertussen is het college druk bezig met de uitvoering van een en ander. In dat hele gebeuren kwam niet naar boven dat daar een nieuwe Nachtopvanglocatie bij moest, of een nieuwe 24-uurlocatie. Dat neemt niet weg dat het college het participatieproces zorgvuldig vorm gaf.

Hij bevestigt dat altijd sprake is van schaarste en krapte en dat het ook passen en meten is. Hij staat terughoudend tegenover de vraag na te gaan of er een extra locatie bij moet. Het college heeft zijn visie gegeven op de daklozenopvang. Hij herhaalt zijn argumenten. Momenteel werkt het college aan de omzetting van een nachtopvanglocatie naar een 24 uursopvanglocatie in de ruimtelijke zin en daar waar het gaat om de verbouwing en de

- 1110 verhuizing. Hij is er voorstander van zich nu te concentreren op waarmee het college nu bezig is en dat zo goed mogelijk te doen.
- In het kader van participatie is gesproken over het betrekken van de toekomstige bewoners. De wethouder ervaart dat als een mooie, ingewikkelde en interessante uitdaging. De fractie van D66 deed de suggestie dit als eerste uitgangspunt te nemen. De wethouder benadrukt dat het hier niet gaat om een hiërarchie van uitgangspunten. Hij benadrukt ook dat participatie een essentieel onderdeel is van deze ruimtelijke ontwikkelingen. De kinderen en jongeren krijgen daarin ook nadrukkelijk hun positie met de kinderraden. Hij verwacht dat een en ander voldoende geborgd is met de tekst hierover in het koersdocument. Hij zou ook niet een document willen maken dat alleen maar uitdijt. Dit neemt het college mee in de praktijk.
- 1120 D66 ging in op Dak op je Initiatief. Daarover gaat deze hele nota. Dat probeert het college goed te regelen en daarin grote stappen te zetten. Die rafelranden zijn ook niet helemaal te organiseren; dat gebeurt ook zonder dat het ingevuld wordt. Wanneer dit georganiseerd wordt gaat het om aanhaken - in die zin vindt hij sprake van spanning op die lijn.
- Mevrouw Van der Veen** (Student & Starter) vraagt of de wethouder het met haar eens is dat in deze groeiende stad de ruimte echt gezocht moet worden, aangeharkt of niet.
- Wethouder Van Ooijen** antwoordt dat er plekken zijn in de stad die vanwege inbreiding andere functies krijgen met al of niet een maatschappelijke voorziening. Hij herhaalt zijn stelling met betrekking tot het paradoxale aan het organiseren van rafelranden. Hij wil geen hokje rafelranden. Rafelranden ontstaan juist op de plekken waar het bestuur het niet precies kan aanraken. Hij pleit ervoor dit deel in die zin open te laten.
- 1130 **De heer Bakker** (D66) gaat in op participatie en rafelranden of experimenteerruimte. Het gaat hem voor een deel ook over de gebruikte taal, hoe dit document naar de wereld kijkt. Dan ziet hij daarvan niets terug. Hij ziet weinig elementen die betrekking hebben op het samen de stad maken. Het bestuur wil zijns inziens ook bewust nadenken over waar wel ruimte te laten voor die rafelranden. Uiteraard is dat niet te voorspellen. Wel is na te denken over hoe rafelranden te behouden. Nu worden rafelranden vaak opgegeven. Die elementen vindt hij ontbreken in dit stuk. Hij onderstreept dit ook omdat het college hierna gaat nadenken over een nieuwe versie van het koersdocument.
- Mevrouw Assen** (PvdA) deelt de woorden van de wethouder over de tegenstrijdigheid in het creëren van rafelranden. De laatste woorden van de heer Bakker zou het bestuur wel moeten doen. Zij benadrukt het behouden van plekken die nu rafelranden zijn in plaats van het sturen op het creëren ervan.
- 1140 **Wethouder Van Ooijen** vindt dit helder. Hij hoorde ook de inbreng van de heer Bakker goed. Het gaat ook om taalgebruik en hoe dit goed op te schrijven. Hij neemt zich voor dit goed mee te nemen en dit onderwerp ook goed onder woorden te brengen.
- Waarom is niet attractiever opgeschreven dat "Het wonen voor jongvolwassenen stopt maar dat voor ouderen slechts een onderzoek gedaan zal worden". De wethouder attendeert op de naderende Woonvisie. Als het gaat om de huisvesting voor ouderen, werkt het college tussen de verschillende wetten WLZ, Wmo en ZVW om nieuwe type voorzieningen voor ouderen te realiseren. Wanneer dit niet scherp genoeg is opgenomen in dit document, was dat niet zo bedoeld. Het college weet niet precies hoe dit te gaan doen. Daarvoor is meer onderzoek nodig. Het college is in dat opzicht net op een ander niveau in het proces bezig dan bij jongvolwassenen. Hij gaat specifiek in op de inbreng over de voedselbanken. Die zitten in de rand van de rafelrandendiscussie. Tegelijkertijd is het college ermee bezig dit goed te regelen. De voedselbanken zaten vaak in panden met een tijdelijke bestemming waardoor de panden waren te benutten. Het college probeert dit nu beter te regelen de voedselbanken op andere locaties te huisvesten. Dat proces loopt. Het college gaat niet in het koersdocument opnemen dat elke wijk een voedselbank zou moeten hebben. Dat zou wat hem betreft een bijzondere doelstelling zijn. Hij stelt voor het proces dat hierin wordt gelopen af te wachten. Hij verwacht daarvan goede resultaten.
- 1150 **De heer Van Corler** (GroenLinks) begrijpt dit. Volgens hem wil het bestuur met dit document nagaan hoe in combinatie van functies slim gebruik te maken van de schaarser wordende ruimte in een groeiende stad. Dan zijn het juist dit soort initiatieven die nu op dit moment in tijdelijke schoolgebouwen of waar dan ook, terecht komen: waar

gebouwen vrij staan en de toekomstige functie ongewis is. Het bestuur probeert met dit document te voorkomen dat vaak dit soort situaties ontstaan dat ergens nog iets overblijft. Juist door die combinaties van die twee en het zoeken naar maatschappelijke initiatieven die naar boven komen in het bestuurlijke proces een plek te geven, vindt GroenLinks dat een aandachtspunt dat de fractie graag nog terug wil zien. Hij is benieuwd naar de reactie van de wethouder daarop.

Wethouder Van Ooijen merkt op dat GroenLinks dit nu een beetje ingewikkelder maakt. Hij sprak over concrete initiatieven waarbij het bestuur een bepaald beeld heeft. Wanneer dan de vraag is hoe in de toekomst om te gaan met maatschappelijke initiatieven die naar boven komen in het bestuurlijke proces om die een plek te bieden, zegt de wethouder niet te weten wat over vijf jaar aan maatschappelijke initiatieven naar boven komt. Dat lijkt hem moeilijk om gezamenlijk vast te stellen en daarvan te zeggen het zus of zo te organiseren. Het is voor hem een gegeven dat hierin een mate van ongeorganiseerd blijft vanwege ongewisse ontwikkelingen in de buurtinitiatieven. Het thema hoe om te gaan met maatschappelijke initiatieven die niet helemaal in focus zijn, vindt hij de vraag na te gaan hoe die te beantwoorden, een mooie. Hij neemt deze inbreng als vraag mee. Hij heeft daarbij nog geen antwoord voor handen. Bij "de school" ligt dit anders omdat daarvan een beeld zal bestaan hoe die in de toekomst er uit zal zien.

De heer Van Corler (GroenLinks) is heel blij dat de wethouder de vraag meeneemt. Als het college dan wel zegt hiervoor aandacht te hebben, in de gaten te hebben dat dit plaatsvindt.

Wethouder Van Ooijen vindt dat helder.

Mevrouw Van der Veen (Student & Starter) merkt op dat in het document iets is opgenomen over flexibele schil. Zij vraagt of dit daarin is in te vullen.

Wethouder Van Ooijen ervaart dit als hulp. Hij houdt het voor mogelijk dat dit één van de antwoorden is. Hij vervolgt zijn beantwoording.

De PvdA deed de suggestie van "historische identiteit". Het college probeerde daarover iets te zeggen in "Wat Utrecht Utrecht maakt". Het college vond dit een waardevolle suggestie: vaste grond onder de voeten krijgen als het gaat om bijvoorbeeld de identiteit van buurten. Hij neemt de suggestie graag mee en zal proberen die zo goed mogelijk in de tekst te verwerken.

Het college werkt al aan Quick Wins in combinaties, ook in bestaand vastgoed. Binnen MO is sprake van een kleine subsidie met het doel hierin iets mogelijk te maken. De wethouder vindt het terecht dat hiervoor aandacht is gevraagd. Dit sluit naadloos aan op de huidige aanpak van het college.

De vraag is gesteld of het bestuur de normen vaststelt. De wethouder zet uiteen dat die normen voortvloeien uit ander vastgesteld beleid. Het zou dan een vreemde beweging zijn die in dit kader nog een keer vast te stellen. Hij verwijst in dit opzicht naar de bijlage. Het bestuur stelt het beleid één keer vast en niet twee keer.

Mevrouw Assen (PvdA) merkt op dat de bijlage op pagina 15 begint met allerlei normen. Dan gaat het vervolgens over onderwijs en welzijn, spelen, sport en zorg. Zij merkt op dat het dan over meer gaat dan alleen de normen. Zij vraagt of zij dit goed ziet.

Wethouder Van Ooijen antwoordt dat daar achter meer informatie is gegeven over wat in de normen is opgenomen. Dezelfde thema's komen terug en soms enkele aanvullende zaken die niet specifiek in een norm te gieten zijn maar die het bestuur wel wil verwoorden. Het college doet dat in de stukken daarna.

Mevrouw Assen (PvdA) noemde enkele punten die daarop slaan – bijvoorbeeld de schoolpleinen voor middelbare scholen. Zij wacht de verdere beantwoording van de wethouder af.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat het bestuur dan beschikt over een document. Hij verwacht dat dat op een Omgevingsvisie-site komt te staan met daarin opgenomen een set pagina's die niet zijn vastgesteld en eigenlijk niet behoren tot het beleid en als het goed is overeenkomen met onderliggende stukken, maar misschien ook wel her en der met een kleine afwijking. Hij vraagt of die aanvullende zaken die niet specifiek in een norm te gieten zijn er uitgehaald moeten worden. Dat lijkt hem overzichtelijker: zonder bijlage en de normen staan verwoord in de onderliggende stukken met daar naar toe een link opgenomen.

Wethouder Van Ooijen zou dat niet willen voorstellen. Deze exercitie is juist gedaan om het overzichtelijk neer te kunnen zetten en te kunnen presenteren en het grotere gesprek daarover te kunnen voeren. Hij wil voorkomen het kind met het badwater weg te gooien.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat het overzichtelijk is in het kader van deze commissievergadering.

Wanneer er iets is opgenomen over scholen, zou een school die een initiatief wil nemen, dit document moeten lezen, in het Meerjarenprogramma Scholen, in de Omgevingsvisie op scholen. Dit maakt het wel complex.

1210 Wanneer op één plek iets afwijkends staat van zoals het bedoeld was, is het de vraag hoe het bestuur straks omgaat met mensen die dat weer gebruiken om tegen de gemeente te procederen. Hij adviseert het college daar nog goed over na te denken in het komende proces met de aanpassing van dit stuk.

Wethouder Van Ooijen dankt de heer Te Hoonte voor de suggestie. Hij waardeert het meedenken. Zijn twijfel hierover wordt ingegeven door zijn besef dat dit juist onderdeel is van wat het college momenteel doet. Hij stelt voor dat overeind te houden.

De CDA-fractie ging in op de centrale norm in relatie tot de huisartsen in Overvecht en krachtige basiszorg. De wethouder vindt het goed hier te zeggen dat het college niet per se meer huisartsen wil. Het college wil de huisartsen beter laten samenwerken met het welzijnswerk. Hij vraagt zich af of het bestuur daarop de norm wil aanpassen. Wel vindt hij van belang dat de norm soms differentieert, en dat die soms meer differentieert op buurtniveau dan op wijkniveau. De heer Van Waveren zegt dat terecht. Dat is een van de onderdelen die het college

1220 moet verbeteren. Zijn voornemen is dit in dit document goed neer te zetten. Als het gaat om het aantal buurthuizen, zegt het college dat dat aantal hoger zal zijn in een wijk met gemiddeld minder hoog opgeleiden. Het college probeert die differentiatie op basis van bestaand beleid zo goed mogelijk uit te voeren. Hij heeft niet het allerbeste beeld bij de huisartsen als het gaat om de krachtige basiszorg.

De heer Van Waveren (CDA) merkt op dat de praktijkondersteuner die dit probeert te regelen meer vierkante meters zegt nodig te hebben. Hij wil die parkeren als voorbeeld. Het voorbeeld dat de wethouder noemt over de differentiatie in de buurthuiscapaciteit, de lijst is die uit 2011 Vernieuwend Welzijn komt waar ook op wijkniveau is ingedeeld. Wanneer gekeken wordt naar een wijk als Zuidwest ziet hij differentiatiemogelijkheden tussen bijvoorbeeld Kanaleneiland en Dichterswijk. Hij vindt het dan jammer dat de wijkonderverdeling uit 2011 wordt overgenomen terwijl het bestuur een stap verder is in zijn denken. Hij vertrouwt het college toe die stap te zullen zetten in zijn verdere zoektocht in de komende tijd.

1230 **Wethouder Van Ooijen** merkt op deze inbreng terecht te vinden. Het college is bezig met het onderzoek naar de toekomst van de welzijnsaccommodaties. Dergelijke noties moeten daarin landen. Nu is sprake van bestaand beleid. Op dit punt wil het college al meer op buurtniveau sturen. Dit moet hierin landen. Hij dankt de heer Van Waveren voor diens oplettendheid.

De heer Te Hoonte (VVD) refereert aan een toezegging die afgelopen donderdag is gedaan op de overgenomen motie, nog een keer na te gaan op welk niveau het college zaken doet: buurt of wijk? Hij doet de suggestie dit onder te brengen in het gesprek over het Ambitiedocument en in de Omgevingsvisie. De motie kwam ook van de heer Van Waveren waarbij werd opgemerkt dat mogelijk net iets meer splitsing nodig is voor Vleuten De Meern dan voor een wijk met 12.000 inwoners.

1240 **Wethouder Van Ooijen** zal de suggestie van de heer Te Hoonte bestuderen, al heeft hij de indruk net op een ander level te zitten met de Omgevingsvisie. Hij zal nagaan of hij dit kan meenemen in de toezegging aan heer Van Waveren.

De discussie over het jongerenwerk zal hij niet overdoen. De commissie voerde die discussie met wethouder Everhardt. Het past in de toekomst als het gaat om de vraag hoe de locaties optimaal en dubbel te gebruiken. Met betrekking tot het buitenzwemwater zal hij de opmerkingen meenemen. Daarover loopt het onderzoek ook net als bij het binnenzwemwater. Het was niet bedoeld om het vastgestelde amendement te negeren.

De wethouder sluit aan bij wat mevrouw Streefland zei over de respijtzorglocaties. Het is de vraag of hier het grootste probleem ligt. Tegelijkertijd gaat het college samen met VWS na of iets in die constructie te doen is. Die moeten vooral beter gaan functioneren. De locaties doen het niet goed. De wethouder parkeert dit onderwerp

1250 omdat hij van mening is dat dit onderwerp niet primair hier moet landen. Het college heeft vooral de inhoudelijke uitdaging die het oppakt samen met VWS. Als portefeuillehouder wil hij de commissie daarover graag informeren en bijpraten.

De heer Van Waveren (CDA) neemt dat aanbod bij voorbaat aan. Zijn vraag is in dezen wat staand beleid is en hoe dat hierin op te nemen en waar partijen nieuwe inzichten hebben. Het staat hem niet bij dat het college gezegd heeft in de nagenoeg aangenomen motie te zullen uitvoeren de respijtzorglocaties te onderzoeken. Als het staand beleid is zou dit in de nota opgenomen moeten zijn. Wanneer het gaat om een nieuw inzicht dat dit niet het beste instrument is, moet wat hem betreft opgeschreven worden dat het beleid daarmee wijzigt. Dat was zijn kernpunt waar hij zich afvroeg wat het bestuur nu gaat vaststellen.

1260 **Wethouder Van Ooijen** bevestigt de commissie over de inhoud te zullen informeren. Het college probeert het koersdocument te completeren, te verbeteren, naadloos aan te laten sluiten op het bestaand beleid, rijper te maken, zonder te zeggen een en ander niet te doen. De noodzaak om dit wel te doen is daarvoor te groot. Daarmee benadrukt hij zijn inleiding, op deze route te willen blijven doorgaan.

De wethouder sluit zich aan bij de discussie over de prostitutie en de coffeeshops - het college probeert maatschappelijke voorzieningen te realiseren. Verschillende titels zijn mogelijk en mogelijk is dit niet de beste.

De heer Van Waveren (CDA) vraagt of onderwerpen als deze in de extra bijlage van de Omgevingsvisie terecht komen. Hij vraagt dan hoe die onderwerpen in die tabel terecht komen. Volgens hem is de enige manier via deze nota wanneer het college dat wil. Anders moet daarover nog duidelijkheid gegeven worden. Duidelijk is tot nu toe dat via het Horecakader en via deze nota ze er niet in komen. Hij vraagt naar de grondslag voor de zoektocht van het college naar de locaties voor coffeeshops. Hoe wil het college ze laten landen in Omgevingsvisie?

1270 **Wethouder Van Ooijen** antwoordt dat zijn collega wethouder Verschuure daarop zal ingaan. Hij vervolgt met in te gaan op vluchtelingenopvang. Hij vindt de suggestie die gedaan is een goede. Het college heeft daarvoor op dit moment geen strakke kaders. Dit kan dus daarin ook niet landen. Hij is in dit verband ingegaan op het mechanisme: eerst moet iets worden vastgesteld en vervolgens kan het er in landen. Hij kan nagaan of in kwalitatief opzicht hierover iets is te zeggen en of in die zin iets is toe te voegen. In kwantitatief opzicht zijn daarover in ieder geval geen afspraken gemaakt.

De heer Van Waveren (CDA) denkt dat dit juist een voorziening is waarvan een kader handig is. Nu is er geen actuele kwestie waarover het gesprek gevoerd wordt. Eerder zijn bij het aan de orde zijn van de vestiging aan de Einsteindreef per motie uitspraken gedaan over wenselijkheden, over kleinschalige opvang, over locaties in de stad. Hij vindt het goed die op een andere manier te laten landen in dit stuk om het een goed stuk te laten zijn voor alle opgaven die het bestuur heeft.

1280 **Wethouder Van Ooijen** merkt op dat het bestuur geen specifieke norm stelde. Hij herhaalt zijn toezegging in kwalitatief opzicht en vervolgt zijn beantwoording met in te gaan op de inbreng van de VVD. Hij zei al iets over de relatie met het brede beleidsdomein in het sociaal domein. In dit verband is ook Agenda22 genoemd.

De wethouder merkt op dat eindeloos te praten is over niet-commerciële zorgpartijen. De vraag is of elke zorgpartij niet ergens ook een commercieel belang heeft. Misschien is dat niet het geval. Hij stelt voor in ieder geval te proberen onduidelijkheid te voorkomen. Het college heeft geen zorgvastgoed op het oog gericht op een zorgfunctie in de schaal van het hoofdkantoor van het Zilveren Kruis. Een niet-commerciële zorgpartij is bedoeld vanuit zorginhoudelijk vastgoed dat het college wil realiseren, dat nodig is in wijken en buurten.

De wethouder laat de beantwoording van de vraag over de relatie sociale huur, wonen en onderwijs, graag over aan zijn collega Verschuure.

1290 Op de vraag wat "uitnodigen tot" betekent, zet de wethouder uiteen dat dat moet landen in concrete projecten. Hij vindt dat dit niet concreet gemaakt moet worden in alle richtlijnen. Dan wordt het document veel te groot.

Richting mevrouw Streefland zet de wethouder uiteen dat de noodzaak ontbreekt religieuze voorzieningen nu op te nemen. Eerder is sprake van een surplus aan religieuze voorzieningen dan dat het college de noodzaak ziet hierover iets op te nemen in dit koersdocument.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) vindt dit een bijzondere constatering. Tegelijkertijd kan zij zich hiervan iets voorstellen met geluiden over kerken die leeglopen. Zij merkt bovendien op dat er heel veel kerken zijn die nog goed lopen dan wel groeien. Vaak trekken die kerken dan niet goed aan de bel als het gaat om hun public relations. De vraag is of het bestuur dit goed ziet, of dat die kerken hun werk niet goed doen om aan te geven waar-
1300 aan ze behoefte hebben. Als het gaat om religieuze of geloofsgemeenschappen ziet zij graag de ruimte in combi-functies waar sprake is van vastgoed en geloofsgemeenschappen. Het mag wat haar betreft ook iets gemakke-lijker dan in het verleden is gebleken.

Wethouder Van Ooijen merkt op dat dit op dit moment ook kan. In dit document kijkt het bestuur naar ruimtelijke ontwikkeling en de toekomst. Daarop zal aanpassing plaatsvinden. In die zin ziet het college niet zozeer de nood-zaak. Als het gaat om maatschappelijke meerwaarde van vastgoed waarmee wethouder Everhardt zich bezig-houdt, zou dit een terechte opmerking kunnen zijn om daarop met hem verder door te exerceren.

De wethouder vindt het samen laten gaan van ouderen en jongeren een mooi concept. Dat is precies wat het college ook opschrijft, wanneer sprake is van Divers Wonen en gemengde woonconcepten. Dit sluit wat hem betreft daarop naadloos aan.

1310 Het college monitort niet in algemene zin de situatie maar meer de verschillende ruimtelijke projecten zelf. Het college heeft niet de intentie een algemene monitoring in te richten.

Binnenkort kan de raad nog iets verwachten over openbare ruimte en sport. Het college zegt iets in het koers-document over sport in de openbare ruimte. Dit is ook behoorlijk expliciet gemaakt. Hij stelt voor goed na te gaan wat daar staat en dat te proberen te realiseren. Hij beseft dat dit behoorlijk ambitieus is.

Nog niet zo lang geleden is de discussie gevoerd over de optimale benutting van sportaccommodaties. Daarin zitten ook allerlei maatregelen het beleid daarop te verbeteren. Hij adviseert de raad dit concrete niveau niet hier te zoeken.

Punt van orde

1320 **De voorzitter** attendeert de commissie op het tijdstip waarop de vergadering zich bevindt. Hij stelt voor de be-handeling voorspoedig voort te zetten, het interrumpen zoveel mogelijk te voorkomen en bijdragen zo min mogelijk te herhalen. Besloten wordt alle vragen die nog gesteld moeten worden aan het einde van de termijn van beide wethouders stellen.

Wethouder Verschuure antwoordt ontkennend op de vraag of de Omgevingsvisie Vleuten De Meern beter zou zijn verlopen wanneer dit koersdocument al was vastgesteld. Dat hoeft niet per se omdat de Omgevingsvisie voor de gebieden vooral bepaald wordt door participatie en de inbreng vanuit de wijken. Vorige keer is een aantal ver-beterpunten geconstateerd. Het koersdocument sec had het niet beter gemaakt. Bovendien maakt het koersdo-cument deel uit van de stedelijke kaders.

1330 Enkele opmerkingen zijn gemaakt over de financiën en de afdracht. Ook om een heel debat te voorkomen over de grondprijzenbrief in deze commissie, merkt hij daarover in dit verband op dat in de komende jaren binnenste-delijk heel veel huizen gebouwd moeten worden. Die keuze is gemaakt: het college wil ontwikkelen op knooppun-ten binnenstedelijk en anders op knooppunten buitenstedelijk maar zoveel mogelijk op die manier en zo min mo-gelijk richting het Groene Hart. Dat heeft verdichting tot gevolg. Bij verdichting nemen de kosten vaak toe, voor heel veel zaken, waaronder voor scholen. Dit geldt voor heel veel andere maatschappelijke voorzieningen die ingepast moeten worden. Dat betekent dat het college dat in zijn afweging mee moet nemen. Een gebiedsont-wikkeling heeft vaak ook een grondexploitatie. Die grondexploitatie moet aan het einde van de rit ook rondgere-kend worden, anders zou sprake zijn van een tekort. Hij beantwoordt de vraag of een maatschappelijke voorzie-ning iets mag kosten, bevestigend. Vervolgens moet gebiedsspecifiek gekeken worden welke voorzieningen waar
1340 het meest ontbreken en in de weging daarvan waarin het bestuur zijn geld wil investeren. Steeds komt het colle-ge bij de raad terug met een plan en zal de raad daarvan het nodige vinden. Het zal dan steeds gaan om de gecreëerde mix die het college voorstelt. Duidelijk is en blijf dat maatschappelijke voorzieningen geld kosten.

De heer Strandstra (Partij voor de Dieren) stelt de desbetreffende kanttekening in het voorstel aan de orde. Hij vraagt wat de raad ermee moet.

Wethouder Verschuure antwoordt dat het mooiste van dit document is dat het over de hele stad gaat. Het geeft een koers, een richting aan. Het college probeert te schetsen dat het bestuur hierin een beweging moet maken. Als voorbeeld geeft hij de creatie van een voetbalveld in de Merwedekanaalzone. Hij stelt zich voor dat dit daar net een iets andere opgave is dan een voetbalveld in Rijnvliet Leidsche Rijn. Die kosten zullen ten opzichte van elkaar gewogen moeten worden. Mogelijk is dan de uitkomst een voetbalveld in Leidsche Rijn met een mooie fietsverbinding daar naar toe. Voor het zwembad geldt eenzelfde verhaal. Dat neemt niet weg dat hij verwacht dat het bestuur in de Merwedekanaalzone een x-aantal voorzieningen wil hebben. In de gebiedsontwikkeling moeten rekensommen gemaakt worden. Het gaat daarbij om het kunnen rondrekenen van grondexploitaties. Hij benadrukt dat dat een hard gegeven is.

Soms kiest het college ervoor faciliterend op te treden om meer te kunnen sturen, ook wanneer de gemeente eigen grondposities heeft op bepaalde locaties. Op plekken waar de gemeente geen eigenaar is van grond is de ontwikkeling afhankelijk van het gemaakte bestemmingsplan.

Mevrouw Van der Veen (Student & Starter) begrijpt tot nog toe dat de doelstellingen hierin niet gehaald kunnen worden zonder dat de raad een keuze maakt over het verdienpotentieel versus het vraagstuk met betrekking tot voorzieningen. Zij vraagt of dat het geval is. Ontbreken zaken wanneer daarover niet snel een keuze gemaakt wordt?

Wethouder Verschuure zet uiteen dat een en ander juist bij elkaar gebracht is om dit inzichtelijk te maken voor de raad. Het koersdocument is een bouwsteen voor de RSU. Het is bedoeld om inzichtelijk te maken hoeveel groen nodig is op een aantal woningen en op een aantal werkplekken. Datzelfde geldt voor die verhouding in relatie tot sport- en maatschappelijke voorzieningen. Het zal gaan werken als een weegschaal. Hij vervolgt zijn beantwoording.

Een opmerking is gemaakt over de ontwikkeling van een wijk met daarin de school ten opzichte van de sociale huurwoningen. De desbetreffende zin klonk hem wat ongelukkig in de oren. Hij overweegt die zin te herschrijven. Het college probeerde hier te zeggen op het juiste moment in een bepaalde wijk een school te plannen met x aantal woningen in de nabijheid zodat die school tijdig te voeden is met leerlingen. Dit om te voorkomen dat de stroom leerlingen naar een hele andere wijk gaat.

Gevraagd is naar slim ruimtegebruik met de constatering dat de genoemde voorbeelden niet uitputtend zijn en dat veel meer voorbeelden te vinden zijn met ook verrassende combinaties. De wethouder hoorde vanavond ook een aantal nieuwe combinaties. Zijns inziens moet het college de opties niet beperken tot die het college heeft opgeschreven. Eigenlijk zou het college in het kader van slim ruimtegebruik een zin moeten toevoegen standaard op zoek te gaan naar verschillende verrassende combinaties. Daarmee zou het college ruimte geven voor creatieve invulling.

Vragen zijn gesteld over duurzaamheid, bouwen en ambities daarin. De wethouder is het daarover volledig eens. Dat neemt niet weg dat volgens het college heel veel staand beleid (diervriendelijk bouwen bijvoorbeeld) al leidt tot standaard duurzaam in de uitgaven.

Hij zet uiteen dat nieuwbouw van scholen in 2020 helemaal moet voldoen aan de BENG. Met gelijkblijvende normen uit Den Haag verwacht hij dat dit geen sinecure zal zijn.

De heer Bakker (D66) denkt dat het dan helpt wanneer het college in de tekst niet gaat uitweiden over de normen. Circulair bouwen is ook niet opgenomen. Wat hem betreft wordt verwezen naar de normen en daarover niet uitgeweid. Wanneer het bestuur extra wil, stelt hij voor dat daarin op te nemen.

Wethouder Verschuure begrijpt deze inbreng. Hij denkt er goed naar te moeten kijken. In principe heeft het bestuur te maken met uitgangspunten als het gaat om de manier waarop het bestuur wil bouwen. Die uitgangspunten gelden op het gebied van circulair, duurzaam, energie neutraal, et cetera.

De heer Van Corler (GroenLinks) vraagt of dat betekent dat het voorbehoud zoveel als mogelijk vervalt. Het gaat om de bestaande doelstellingen.

- 1390 **Wethouder Verschuure** antwoordt bevestigend in die zin dan dat wanneer sprake is van een mooi pand dat volledig beschermd is door Monumentenzorg waarin het de bedoeling is een nieuwe bestemming te realiseren, voldoet het gemeentebestuur niet aan die norm die zojuist is geschetst. Dan is een toevoeging als "zoveel mogelijk" wel een hele fijne.
- De heer Van Corler** (GroenLinks) kan zich voorstellen dat "zoveel als mogelijk" een fijne toevoeging is bij alle bestaande doelstellingen. Om die reden stipt hij aan dat dit alleen bij duurzaamheid is genoemd.
- De heer Van Waveren** (CDA) onderschrijft het punt van de heer Van Corler. Volgens hem is dat ook de discussie die nu gevoerd wordt: gaat het bestuur in deze nota het voorbehoud maken? Of geldt het generiek dat het bestuur soms zaken niet realiseert. Hij stelt voor het hier strak te formuleren. Dan is de bron en de herkomst ervan ook bekend. Hij stelt voor op een andere plek de discussie te voeren of het haalbaar is of niet.
- 1400 **Wethouder Verschuure** antwoordt bevestigend. Het lijkt hem goed dit op die manier te doen. Het lijkt hem mogelijk dit aan te passen in die zin. Mocht het zo zijn dat er sprake is van een uitzondering, zal het college dat gemotiveerd voorleggen aan de raad. Hij vervolgt zijn beantwoording.
- Verschillende dingen zijn gevraagd die in lijn liggen van de Woonvisie waarover het bestuur binnenkort zal spreken. Hij wil daarop nu niet ingaan in dit verband en geeft daarop één reactie. In het coalitieakkoord is een richting naar 2040 aangegeven die 35/25 is. Daaraan houdt het college zich. Die geldt in dit geval ook.
- Mevrouw Assen** (PvdA) vraagt of dat het is of dat het ook meer kan worden.
- Wethouder Verschuure** stelt de wedervraag waarom dat niet zou kunnen. Hij verwacht bij meer wel financiële problemen te krijgen. Hij ziet het ook regelmatig in de bouwplannen. Die ambitie is best pittig om te realiseren. Het college doet zijn uiterste best daarvoor. Ook probeert het college nog tot een intensievere menging te komen
- 1410 in wijken. In Overvecht zou dat leiden tot een afname van het percentage sociale woningbouw. Dat betekent dat mensen ergens anders gaan wonen. In een dergelijk kluwen hanteert het college een aantal uitgangspunten uit het coalitieakkoord. Die uitgangspunten worden nu uitgewerkt in een Woonvisie. Dat lijkt de wethouder de uitgelezen plek om met de raad daarover uitgebreider van gedachten te wisselen.
- De voorzitter** onderschrijft dit. Hij nodigt de wethouder uit zijn beantwoording voort te zetten.
- Wethouder Verschuure** gaat in op het evenwicht tussen economie en ecologie. Het college doet daarin al veel als het gaat om diervriendelijk bouwen als norm. Hij noemt in dit verband de bomencompensatie bij het kappen van bomen. De uitgangspunten die hier gelden, gelden voor ook de andere aspecten.
- De heer Strandstra** (Partij voor de Dieren) hoorde zojuist de wethouder zeggen dat dit document ook bedoeld is het grotere gesprek te voeren, dus een combinatie te maken tussen verschillende beleidsvelden. Hij ziet de combinatie tussen zorg en groen, of onderwijs en groen, sport en groen, dieren en zorg in dit document niet terugkomen. Hij vraagt waarom dergelijke thema's niet zijn opgenomen in het koersdocument.
- 1420 **Wethouder Verschuure** vindt dit een heel goed punt en hij zal nagaan welke combinaties zijn op te nemen. Ook hier gaat het om creatief of zinnig ruimtegebruik. Hij kan zich voorstellen dat het toevoegen van groen in een bepaalde setting van toegevoegde waarde kan zijn voor een aantal maatschappelijke doelen die het bestuur ook wil nastreven. Dan nog blijft het gaan om de afweging. Hij vindt de notie van belang om te noteren. Hij vervolgt zijn beantwoording.
- De wethouder zet uiteen dat op het industrieterrein Lageweide nog niet gewoond mag worden op een paar hele kleine uitzonderingen na. Het gebied heeft om diverse redenen geen woonbestemming. Datzelfde geldt voor het gebied van Werkspoor. Daar zijn wel creatieve bestemmingen. Misschien zijn die wel de beste waarborg voor de
- 1430 rafelranden waarover de commissie zojuist sprak. Het is lastig met zoveel druk op de ruimte. Snel is te zien dat dan de prijs gaat stijgen van leegstaande loodsen, kantoren, et cetera. Een en ander wordt dan al spoedig de stad uitgedrukt. Dit heeft aandacht van het bestuur. De wethouder is ervan overtuigd dat de rafelranden moeten blijven en dat het bestuur die moet beschermen en dat het bestuur goed moet nagaan wat waar op welk moment te ontwikkelen. De wethouder verwacht dit straks in de RSU te moeten bekijken: welke gebieden zullen binnenstedelijk worden verdicht en met welke gebieden wil het bestuur een andere richting uit?

De wethouder vindt verticaal bestemmen heel goed. Het college gaat werken aan een hoogbouwvisie. Het lijkt hem heel goed om het verticaal bestemmen daarin mee te nemen.

De voorzitter legt de vraag voor aan de commissie of gestelde vragen nog niet beantwoord zijn.

1440 **De heer Van Waveren** (CDA) merkt op dat wethouder Verschuure zou ingaan op hoe de coffeeshops en de prostitutie in de Omgevingsvisie terecht zouden komen.

Wethouder Verschuure antwoordt zich voor te stellen dat het college daarover iets moet zeggen wanneer zich die functie voordoet in een bepaald gebied. In het debat over of dit een maatschappelijke voorziening is of niet, schrijft het college niet anders dan in het bestemmingsplan op waar welke bestemmingen mogen komen.

De heer Van Waveren (CDA) merkt op dat in de lijst in de bijlage bij dit raadsvoorstel, een overzicht staat van alle beleidsnota's, stukken, die onderdeel uitmaken van de Omgevingsvisie. Hij mist daarin dit onderdeel. Het college brengt dat vaak onder in de portefeuille van Mens & Samenleving. Hij zou verwachten dat dat hier terug zou komen. Wanneer dat niet het geval is, is hij benieuwd waar dit wel ondergebracht zal worden. Anders neemt hij aan dat het college hierin geen ambitie meer heeft. Hij zou dat toejuichen. Maar dan verneemt hij dat graag.

1450 **Wethouder Verschuure** zal hierop terugkomen. Ook hij is benieuwd waarin het bestuur die functies wil laten landen. Hij merkt overigens op dat het college hierop wel beleid heeft. Het toegestane aantal coffeeshops is ook genoemd. Hetzelfde geldt voor het aantal ramen voor de raamprostitutie. Hierin liggen zeker wel al zaken vast. Dat moet straks onderdeel zijn van de totale Omgevingsvisie.

De heer Van Corler (GroenLinks) attendeert op zijn opmerking over de combinatie van Wonen en voorzieningen, ook te maken met gemeenschappelijke ruimte. Het gaat dan om de ontwikkeling die het college wil stimuleren zo dat burgers meer voor elkaar gaan zorgen en zijn ideeën over de financiering daarvan. Hij mist dan de aandacht van het college hiervoor. Gaat hij hiervan nog iets terugzien in de aangepaste nota?

1460 **Wethouder Verschuure** vindt dit een goede vraag en antwoordt dat het college hierop terugkomt, ofwel in de nieuwe versie, ofwel in een antwoord van het college hoe hierop terug te komen. Mogelijk komt dit terug bij de Woonvisie.

De heer Te Hoonte (VVD) verneemt desgevraagd van **de voorzitter** dat de wethouder heeft toegezegd dat de lijsten met uitgangspunten en randvoorwaarden terecht zullen komen in het raadsvoorstel.

De heer De Boer (Stadsbelang Utrecht) attendeert op bladzijde 12 met informatie over de keuze voor Divers wonen. Hij vraagt of het college kiest voor woonmilieubuurt in een wijk en zo nee wat hij verstaat onder de optimale diversiteit in de verschillende wijken.

1470 **Wethouder Verschuure** vindt de vraag niet duidelijk. Hij heeft gezegd in het coalitieakkoord te streven naar gemengde wijken. Het college denkt dat dat een goede toevoeging is. Daarmee bedoelt het college niet dat elke wijk precies hetzelfde is. Buurten kunnen ook weer anders samengesteld zijn. Het college wil nagaan hoe in wijken meer is te mengen. Daarop stuurt het college op de lange termijn.

Mevrouw Assen (PvdA) gaat in op "gemengd en divers wonen". Zij merkt op dat het stuk daarmee doorspekt is. Zij vraagt wat gemengd wonen is en welke buurt in Utrecht daarvan een goed voorbeeld is. Gaat het dan om één blok koop en aan de overkant sociaal? Wat wil het college daarmee? Dat mag wat haar betreft ook in de Woonvisie terecht komen. Wanneer dit zo vaak terugkomt in het koersdocument vindt zij het legitiem dit te vragen.

1480 Mevrouw Streefland en zij maakten het punt dat in het stuk de spanning bestaat met dat aan de ene kant mensen bij elkaar willen wonen die op elkaar lijken en aan de andere kant de spanning die voortkomt uit mengen. Wat de wethouder daarover zei, snijdt in haar ogen te weinig hout: "als mensen dat willen doen we dat". Zij merkt op dat op die manier woonbeleid niet werkt. Zij vraagt of het bestuur gemengd wonen zo belangrijk vindt dat het daarop

stevig wil inzetten bij elk nieuw te ontwikkelen gebied, of doet het bestuur dat niet? Welke keuze maakt het bestuur?

Wethouder Verschuure zei zojuist dat gekeken is hoe de wijken zijn vorm gegeven, hoeveel sociaal zit daar, hoeveel woningen in het middensegment, hoeveel koop. Dat is nog verder te differentiëren: goedkope koop, en dergelijke. Het college probeert uit te zoeken wat het kan doen om de wijken meer gemengd samen te laten stellen. Daarbij heeft het college een beeld van de huidige situatie en het college heeft een beeld van waar het richting 2040 naar toe kan. Het college doet dat enerzijds stadsbreed met een doelstelling en anderzijds kijkt het college in een wijk zelf naar de ontwikkelingen en welke invloed het bestuur daarop kan uitoefenen. In dat licht haalde hij Overvecht aan.

1490

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) stelde een vraag over flexibel bouwen. Is flexibel "snel afbreekbaar"? Wat haar betreft mag het deze vraag op een ander moment beantwoorden.

Wethouder Verschuure zet uiteen dat hiermee voorzieningen bedoeld worden waarvan de functie te wijzigen is door aanpassingen in het gebouw.

Mevrouw Van der Veen (Student & Starter) mist een definitieve uitspraak van wethouder Van Ooijen over in hoeverre het college echt de regisseur/facilitatorrol op zich wil nemen op de huisvesting van de uitstroom uit de maatschappelijke opvang.

1500

Wethouder Van Ooijen antwoordt dat het college daarmee druk doende is. Het college is in het kader van de Woonvisie in gesprek met de woningbouwcorporatie in combinatie met maatschappelijke partijen, met de NEMO-partners. In combinatie met de Woonvisie krijgt de commissie daarover nadere informatie. Hij bevestigt dat het college die regiefunctie al neemt. Zodra het college beschikt over de exacte informatie, verbonden aan het totaal van wat het college gaat doen, ontvangt de commissie die informatie.

Mevrouw Assen (PvdA) vindt dat in dit gesprek een visie thuishoort op waar de woningen moeten komen in relatie tot wat zij aangaf over veerkrachtige wijken en de concentratie van al die plekken in Overvecht.

Wethouder Van Ooijen vindt dit een terechte vraag. Hij zal aan de hand van de actualiteit nagaan wat het college momenteel doet. Hij zal die informatie hieraan matchen.

1510

De heer Bakker (D66) vraagt wanneer de raad meegenomen wordt in wat is gemonitord. Hoe weet het bestuur of het bestuur op koers is? Hij vraagt naar wat hij op dit vlak kan verwachten gezien het desbetreffende antwoord op de desbetreffende vraag van mevrouw Streefland.

Wethouder Van Ooijen antwoordt te hebben gezegd dat dit de botsing is van de werelden die hij probeert bij elkaar te brengen. Vervolgens heeft dit zijn vertaling in de ruimtelijke programma's, meer op het niveau van de concretisering. Hij vindt het heel moeilijk hierop een soort van overall-monitoring te gaan zetten. Hij zou dat niet willen nastreven, ook niet vanuit de rol van de raad als kaderstellend en controlerend orgaan. Hij voorziet dat daarmee het bestuur veel op zijn hals gaat halen wat het mogelijk niet kan waarmaken en hij verwacht dat dit tot veel bureaucratie gaat leiden. Hij zou willen waken voor een monitoringsysteem om na te gaan of alles is te volgen. De wethouder wil de vraag wel mee terugnemen om na te gaan hoe dit te volgen is. Wanneer ligt het bestuur op koers? - een thermometer. Die vraag neemt hij mee.

1520

De voorzitter rondt hiermee de eerste termijn af. Hij concludeert uit die eerste termijn dat het college een strekt ter vervanging zal voorleggen aan de raad. Dan is er een behoorlijke lijst van punten die hij niet hoeft op te schrijven als toezegging. Het is afdoende wanneer die punten in een strekt ter vervanging landen. Het is dan aan de commissie te checken of het college dit goed heeft gedaan.

De heer Van Waveren (CDA) merkt op dat een strekt ter vervanging een stuk is dat met wijzigingen doorgaat naar de raad. Hij gaat ervan uit dat dit stuk in de commissie zal terugkomen met de orde van zaken die de commissie nog wil bespreken.

1530 **De voorzitter** antwoordt dat de commissie daarover zelf gaat.

De heer Van Waveren (CDA) licht toe dat het antwoord daarop bepaalt hoe hij zijn tweede termijn inricht.

De voorzitter vat dit op als een voorstel van orde en hij gaat na in hoeverre hiervoor steun is in de commissie.

Uit zijn inventarisatie blijkt dat de meerderheid van de aanwezige commissieleden hiervoor geporteerd is.

Hij concludeert dat het raadsvoorstel is behandeld. Er komt een fikse strekt ter vervanging. Die zal opnieuw aan de commissie voorgelegd worden. Daarin ziet hij ook de conclusie voor zich van de tweede termijn. Hij stelt voor een korte tweede termijn te houden om de behandeling van dit raadsvoorstel af te ronden.

Tweede termijn

1540 **Mevrouw Van der Veen** (Student & Starter) pleit voor het opnemen van de maatschappelijke invloed van de actoren die de wethouder nu niet als maatschappelijke heeft geïndiceerd zoals sekswerkers en coffeeshops. Die hebben wel daadwerkelijk een effect op buurten en bewoners.

Mevrouw Streefland (ChristenUnie) denkt als aanvulling daarop dat het goed is nauwkeurig te definiëren wat het bestuur verstaat onder maatschappelijke voorzieningen. Wat hoort daar niet bij? Zij kan zich voorstellen dat het laatstgenoemde er niet bijhoort.

1550 **Mevrouw Assen** (PvdA) roept de wethouder op om bij haar punt over Gemengd Wonen en over het spreiden van sociale huurwoningen, niet te komen met een voorbeeld als Overvecht. Zij stelt voor de oplossing te vinden voor echt gemengd wonen maar dan ook in de wijken waar dat al moeilijk is gebleken. Mengen is dan niet alleen in wijken als Overvecht sociale huurwoningen afstoten, dan moeten sociale huurwoningen elders toegevoegd worden, ook daar waar dat moeilijk is.

De heer Van Waveren (CDA) is tevreden met de bespreking. Hij hoopt dat in de tweede lezing van het koersdocument een onderdeel komt waarover de discussie goed te voeren is.

Hij ervaart in een nietje door bestaand beleid en de mogelijkheid om bij te sturen een dilemma. Hij noemt in dit geval de slag naar buurtgericht werken. Hij gaat ervan uit dat het bestuur verder is dan het bestaande beleid.

1560 Mogelijk kan het college ook zeggen aan de hand van de tabel in de bijlage wat het staand beleid is en in welke richting de gemeente op gaat en waar dat geregeld wordt. Dat te zullen vernemen zou voor hem een voorwaarde zijn om met het voorliggende in te stemmen. Hij begrijpt dat dit niet een eenvoudige opgave is.

Hij is benieuwd naar het antwoord van de wethouder op de vragen over sekswerkers en de coffeeshops.

Misschien kan het college nog een begeleidende brief sturen of een A4 als bijlage welke stukken in verband met de Omgevingsvisie nog onderweg zijn. Misschien komen er nog stukken uit de portefeuille Veiligheid in de Omgevingsvisie terecht. Dat zou de raad zicht geven op in hoeverre de raad hier de complete lijst heeft of dat de raad nog stukken kan verwachten voordat de Omgevingsvisie compleet is. Dan is ook bekend welke onderwerpen waar de raad aan de orde kan stellen. Hij doet dit verzoek aan het college.

Beantwoording door het college

1570 **Wethouder Verschuure** zal terugkomen op de vraag waar het prostitutiebeleid en waar het softdrugsbeleid zal landen. Hij heeft op dit moment nog geen idee waar daarop terug te zullen komen. Hij noemt in dit verband gebiedsvisies. Hij kan daarvoor nog geen termijn noemen. Het college is hierop nog volop bezig, ook in het kader van Omgevingsvisies. Het is handig na te gaan waar in het totale pakket van ambitedocumenten dit is mee te nemen.

De voorzitter concludeert dat het signaal uit de commissie is opgevangen.

Wethouder Verschuure bevestigt de juistheid van de opmerking van mevrouw Assen. Het is gemakkelijker in Overvecht een voorbeeld van afschaling te vinden en het is moeilijker plekken te vinden om op te schalen. Het is wel degelijk de behoefte van het college om dat proces in te zetten. Om die reden probeert het college ook per wijk te laten zien of de beweging per woningsegment omhoog dan wel naar beneden zou moeten gaan. Daarmee heeft de wethouder een kleine inkijk gegeven in wat het college binnenkort met de commissie wil bespreken.

1580

Wethouder Van Ooijen beantwoordt de vraag van het CDA over bestaand beleid versus actualisatie. Dat zit een beetje in de richting van de vraag van de heer Van Corler of het gaat om één dan wel tweerichtingsverkeer. Het mechaniek blijft dat het college bestaand beleid meeneemt. Soms is bestaand beleid al geactualiseerd maar nog niet helemaal op dat front vastgeklikt. Als voorbeeld noemt hij de vluchtelingenopvang. Het college zei daarover enkele zaken. Die neemt het college dan mee. Zo ziet hij het proces in de richting van differentiatie op buurtniveau. Dat is op een aantal plekken wel degelijk vastgelegd. Daarvoor deed de raad ook aangenomen suggesties. Dat is daarmee ook aangenomen beleid. Die trekt het college er uit en neemt het mee. Op die manier wil de wethouder dit oppakken zo dat het bestuur steeds uitgaat van het vastgestelde beleid en niet vanuit veronderstelde actualisaties.

1590

Conclusie

De voorzitter concludeert dat het college een Strekt ter vervanging zal leveren. Daarin wordt het resultaat van deze vergadering meegenomen. Daarop worden nu geen afzonderlijke toezeggingen opgeschreven. Voor het overige zijn geen toezeggingen gedaan.

Dit koersdocument komt terug naar deze commissie. Dit zal voorgelegd worden aan de procedurecommissie. Wat daar uit komt, zal teruggekoppeld worden naar de commissie.

Hiermee sluit **de voorzitter** de vergadering van 21 maart jl. op 16 april 2019 om 23.37 uur.